

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 vin., za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 vin.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vin.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Stev. 1.

V Ljubljani, dne 5. januarja 1910.

Leto XXIII.

Koliko svojih izgubimo?

Proračun, kako se bo gospodarilo v novem letu, je treba napraviti vsakemu pametnemu gospodarju. Predvariti mora, kaj bo treba izdati in kaj ima pričakovati dohodkov. Tak proračun bi morali imeti za vse slovensko ljudstvo, da bi spoznali, kakšna bo naša politika. Ne smemo pozabiti, da se pravi politikovati — skrbeti za splošni blagor. Politika je torej tisto delovanje, s katerim se pospešuje splošni blagor, korist celote, ne posamnikov.

Tukaj bi bilo treba premišljati, kako bo napredovalo ali nazadovalo blagostanje vsega slovenskega ljudstva v sedanjem letu, kako se bo zvečala ali zmanjšala njegova нравna moč, njegovo poštenje, njegova značajnost.

Drugi proračuni štejejo z denarjem; politički proračun za vse slovensko ljudstvo se pa mora pečati najprej z ljudmi. Cela vrsta vprašanj se nam pri tem vsiljuje: Koliko naših ljudi se bo v tem letu odtujilo, koliko jih bo pogoltnilo nemštvo, koliko Lah ali drugi narodi. Rojstev je pri nas splošno dokaj več nego smrti. Ko bi se vsi od slov. starišev rojeni otroci ohranili slovenskemu narodu, ko bi mu ves prebitek res ostal, potem bi se to moralo poznati v tem, da bi se slovenska meja širila. Sedaj se krči, četudi po malem, vendar pa redno, četudi z ogromnimi stroški nasilnih tujcev, vendar le gotovo. Pomaga seveda tudi krivično uradništvo. Zlasti tista tako imenovana nemška mesta in nemški trgi, pa tudi laška mesta so za nas pomenljivo znamenje. Ta mesta, izmed katerih ne izznamemo Prsta, stoje na slovenskih tleh, med slovensko okolico. Pojdi v Celje, Brežice, Ptuj, Maribor, ali če hočeš v Ce-

lovec in Beljak, Gorico in Trst: ta mesta žive od slovenskih naseljencev. Ko bi vsi tisti, kateri se naselijo po njih, ki pridejo izprva prodajat svoje delavske moči vanje, in se kasneje tam stalno udomačijo, ohranili svoj rod in se nam ne odtujili, bi morala ta mesta v kratkem času izgubiti svoj nenaravni tuji značaj in bila bi naša. Srce mora boleti človeka, ki misli na to, koliko naših ljudi se nam izgubi po teh malih gnezdih, kjer ima pod državnim varstvom Nemeč in Lah glavno besedo. Ni je večje moči, kakor bi bila zavednost našega ljudstva, ki prenavlja s svojo krvjo te kraje in sicer zdaj le prevečkrat sebi v škodo in tujcu v korist.

Dolžni smo, da tu storimo, kar moremo. Zato je neprecenljivega pomena združevanje naše mladine, moške in ženske. Bog živi vrle mladeniče in dekleta, ki se po izobraževalnih društvih in v telovadnih odsekih vzgajajo v pravem duhu, ki umevajo veliki pomen svojega naroda, in ki drže na čast svoje domovine in svojega ljudstva.

Veliko vprašanje pri našem proračunu je tudi to-le: Koliko naših ljudi se bo izselilo izven naše domovine, zlasti v druge države, predvsem v Ameriko? Kaj nam bo prineslo to izseljevanje — izgubo ali dobiček? Predobro vemo, da bi trajno moglo zajeziti izseljevanje samo to, ko bi naši ljudje v svoji domovini dobili dovolj priložnosti za delo in zaslužek. Kolikor več prometnih sredstev, zlasti dobrih železnic bomo imeli, in kolikor bo s tem rastla podjetnost na naših tleh, toliko manjše bodo številke naših izseljencev.

Če pa že mora biti izseljevanje, naj se odstranijo vsaj tiste velike napake pri tem, ki se morejo odstraniti brez velikih težav. Nepripravljen in nepodučen naj se nihče ne izseli. Nikar naj pa ne pričakuje zanesljivega pod-

uka od potovalnih agentov. Agentu je za zaslužek, ne pa za blagor ljudstva, in zato ne išči tega pri njem, česar ti niti dati ne more. Z grozo nas navdaja misel, da se precejšnje število naših deklet izgubi po ameriških slabih hišah in tako popolnoma propade. Mnogo jih gre preko morja, ki jih stroga ameriška postava takoj pošlje nazaj, in jim take rekoč ne pusti stopiti na ameriška tla. Naša država še nima zakona v varstvo izseljencev, ki bi gledal agentom na roke, in tudi skrbel, da bi se jim med vožnjo ne delala krivica. Predložen pa bo državnemu zboru še letos. Upajmo, da se sklene. Zazdaj pa priporočamo, naj se vsak, kdor se misli izseliti, obrne na Rafaclovo družbo v Ljubljani. Doslej ni imela ta družba svojega prostora in tudi ne človeka, ki bi bil samo zanjo delal. Zdaj si napravi svojo pisarno, kjer se bo ustno in pismeno delil poduk v vseh izseljeniških stvareh.

Naš proračun glede na ljudi je precejšen in žalosten. Treba je res skrbnega dela, da se slabe strani, ki jih kaže, odstranijo in da se sinovi in hčere našega ljudstva njemu tudi ohranijo.

Kmetijski tečaji po deželi.

Deželni odbor kranjski priredi pozimi leta 1910 v sledečih krajih kmetijske poučne tečaje: od 16. do 18. prosinca v Šmartnem pri Litiji; od 23. do 25. prosinca v Trnovem pri Ilirski Bistrici; v Metliki od 29. prosinca do 1. svečana; v Črnomlju od 30. prosinca do 2. svečana; v St. Vidu pri Vipavi od 29. prosinca do 1. svečana; v Studencem pri Postojni od 2. svečana do 4. svečana; v Poljanah nad Škofjo Loko od 13. do 16. svečana; v Št. Jer-

neju od 20. do 22. svečana; na Ježici pri Ljubljani od 20. do 23. sveč.; v Šmartnem pri Kranju od 27. sveč.; do 1. sušca; v Kamniku od 6. do 8. sušca; v Št. Vidu pri Zatičini od 6. do 8. sušca; v Radečah od 13. do 15. sušca; v Knežaku od 20. do 22. sušca; v Srednji vasi v Bohinju od 4. do 6. aprila; v Kočevju od 10. do 12. aprila. Predavalo se bode v vseh strokah kmetijstva in deloma narodnega gospodarstva, vsaki dan od 9. do 12. dopoldne in od 2.—5. popoldne bodo predavanja s praktičnimi demonstracijami v hlevih, na vrtu, v kleti itd. Za ženske bodo posebna gospodinjska predavanja. Predavali bodo gg.: kletarski nadzornik Gombač, tajnik Kralj, mlekarški in živinorejski nadzornik Legvart, živinozdravniški nadzornik Pavlin, profesor Pengov, ces. svetnik Pirc, zadružni komisar dr. Pogačnik, tajnik Pregel, ravnatelj Rohrman, vinarski nadzornik Skalicki in nekateri okrajni živinozdravniki. Ti tečajji so se razdelili po vseh okrajih dežele in bodo nudili ljudstvu zelo veliko poučljivega in koristnega. Kmetovalec, ako hoče dobičkonosno gospodariti in ako se hoče obdržati na svoji grudi, mora napredovati in se učiti. Tok časa zahteva napredek in kdor se temu toku zoperstavlja, ga poderejo valovi in zgubljen je. V naši kranjski zemlji je veliko bogastva, veliko kruha in ne bilo bi ga treba našemu ljudstvu iskati v tujini, med tem, ko zemlja doma neobdelana leži. Vrnimo se zopet k lastni grudi in ona nam bo dajala boljši kruh kakor tuja, kjer smo le izkoriščani. Mladina mora zopet veselje dobiti do kmetijstva, do obdelovanja zemlje in za vse sloje bode boljše. Deželni odbor nudi kmetovalcem po celi deželi priliko, se o naprednem in dobičkonosnem kmetijstvu poučiti. Kmetovalci in gospodinje naj ne zamudijo te prilike, merodajni krogi pa se prosijo, da ljudstvo na te ljudske kmetijske tečaje opozorijo.

Deželni zbor kranjski.

Minuli teden je imel deželni zbor prvo, primeroma kratko sejo v torek od 4. do 7. ure zvečer, da je rešil nekaj najnujnih neodložljivih stvari. V tej seji je že veljal novi poslovnik. Za zapisničarje so bili izvoljeni poslanci: Demšar, dr. Zajec, dr. Novak in Born; za reditelje pa: dr. Pegan, Mandelj, Pirc in baron Apfaltrern. Na predlog dr. Šusteršiča se takoj reši postava, s katero se določuje: **da je osebna dohodnina oproščena od doklad.**

Dr. Lampe je spretno utemeljeval to predlogo. Dežela naredi s to postavo dobro kupčijo. Največ bi smeli naloziti 10 odstotkov deželne doklade na osebno dohodnino, kar bi vrglo okroglih 59.000 K. A ker se temu odrečemo, nam nakaže država iz svoje blagajne iz osebnih davkov 202.000 K, vrh tega znaša 15odstotni odpust pri zemljarini

in 12 in polodstotni popust pri hišnem davku tudi okroglo 300.000 K. Ako se odgovemo deželni nakladi na osebno dohodnino, dobimo v resnici v korist dežele nad pol milijona kron.

Zelo važen je bil dodatni predlog dr. Lampetov, ki se glasi: Deželni zbor se pooblašča, naj pred izposlovanjem sankcije za postave, ki so se sklenile v tem zasedanju bodisi na lastno inicijativo, bodisi po želji vlade, sporazumno z vlado določi in reši nebitvene izpremembe dotičnih postavnih načrtov v duhu dotične postave. Tako se dela tudi v drugih deželnih zborih in odborih. Mi smo sklenili postave, zato da pridejo kmalu v veljavo, zato se mora vse odstraniti, kar bi oviralo cesarjevo potrjenje. Dostikrat ovirajo potrjenje posamezne besede in stavki in nespametno bi bilo, da bi deželni zbor še enkrat moral obravnavati v deželnem zboru že sprejete postave in tratiti čas in denar. Dr. Lampe je mirno in jasno utemeljeval svoj predlog. Združeni nemški in slovenski liberalci, ki so nasprotniki postav, ki jih je sklenil deželni zbor meseca septembra in oktobra, so bili seveda vsi zbegani. Grof Barbo se je šel nekaj pritoževati gospodu deželnemu glavarju zaradi predloga, a vedeli niso, kaj bi naredili, samo dr. Triller je zahteval, da se ločeno glasuje o postavi in dr. Lampetovem predlogu, kar se je tudi zgodilo. Sprejeta pa je bila postava in tudi dr. Lampetov predlog, liberalci naj se pa obrišejo pod nosom.

Ravno tako najnujnim potom je bil rešen

začasni proračun,

ki dovoljuje, da se v pokritje primanjkljaja pri deželnem zakladu pobirajo dotlej, dokler se deželni proračun ne ustanovi, iste doklade, kakor doslej, in sicer:

1. 40odstotno doklado na vžitnino od vina in mesa;

2. štiri odstotne doklade na vse direktne davke, izvzemši krošnjarški davek in osebno dohodnino;

3. samostojna naklada po 2 K od hektolitra piva.

Sprejeto je bilo brez ugovora.

V tajni seji

se je nastavljal v deželni službi strokovnjak v vodnih zgradbah inženir Geilhofer in nekemu uradniku se je dovolil predujem. V javni seji, ki se je potem nadaljevala, je podelil glavar besedo poslancu Hladniku, da utemelji svoj in tovarišev najnujnejši predlog

proti napovedanemu novemu vinskemu davku.

A Hladnik ni mogel priti do besede, ker sedaj čez pol ure je poslanec dr. Triller dobil sapo in nahrullil deželnega glavarja, da se prej ni prav glasovalo, da on in njegova stranka prav za prav niso vedeli, za kaj se je šlo itd., da niso slišali, da je bilo nasilstvo itd. Deželni

glavar mu je pravil, da nima besede, da nima pravice govoriti, a kaj se meni dr. Triller za poslovniki! Če se on in njegova stranka šele čez pol ure potem spomni, kaj je bilo treba povedati, pove, čeprav ve, da je zamujeno in se s takim govorjenjem samo osmeši. Potem je pa vendar poslanec Hladnik govoril proti novemu davku ognjevitosti in prepričevalno in je dokazoval, da bi bil s tem davkom zadet predvsem slovenski vinogradnik. Finančni minister se je ustrašil bogatih pivovarjev in opustil misel, obdačiti pivo, a zadržati hoče vinogradnike. Predlaga:

1. Deželni zbor kranjski najodloči, neje protestuje zoper nameravano razširjenje vinskega davka.

2. Predsedstvo deželnega zbora naj ta sklep takoj naznani ministrskemu predsedniku, finančnemu in poljedelskemu ministru.

Za najnujnost predloga je glasovala vsa zbornica. Potem je deželni glavar sejo zaključil.

Ta teden zborujeta finančni in ustavni odsek. Finančni odsek se bo bavil z različnimi peticijami, ustavni pa z ljubljanskim štatutom in občinskim volivnim redom za Ljubljano

Političen pregled.

DRŽAV.

Zadnji čas je zborov. sproska zbornica, ki je rešila poslovnih predlog, ki jih je sklenila poslovska zbornica. V razpravi je bil zlaščan začasni državni proračun. Zanimivo je, da je gosposka zbornica sprejela zakon glede zapiranja trgovin tako, kot ga je sklenila poslanska zbornica, da je komisija predlagala nekatere izpremembe. Imenovanih je sedaj tudi 30 novih članov gosposke zbornice, in sicer šest dednih in 24 dosmrtnih. Izbrani so tako, da se dosedanje razmerje strank v gosposki zbornici ne bo izpremenilo. Nemci so pričakovali, da bi med novimi člani gosposke zbornice tudi nemški pesnik Rosegger, ki je osnoval sklad v ponemčevalne namene ob nemško-slovenski meji. Toda to upanje jih je bridko varalo. Tudi tu se je pokazal vpliv, ki so ga dobili Slovanci z dr. Krekovim predlogom. Vlada se je bala predlagati vladarju zagrizenega pesnika za imenovanje v gosposko zbornico, ker se je bala viharja na slovenski strani, zlasti med Slovenci, ki bi morali tako imenovanje po vsej pravici smatrati za izzivanje. — Predvsem so sedaj zanimivi glasovi o političnem položaju, ki prihajajo od strani onih, ki slutijo, da jim je zapel z izpremembo poslovnika mrtvaški zvonec, namreč od liberalne in svobodomiselnih strank vseh narodnosti. Nemškim nacionalcem in Vsenemcem je prišel dr. Krekov predlog preneglo, da se niso takoj za-

vedli, kako dalekosežnega pomena je. Ko se jim je pa začelo malo daniti, je bilo pa že prepozno, da bi ga bili preprečili. Zato so pa začeli jadikovati po listih, in njihova žalost je prehajala že v obup in besnost. Ko so pa malo napasli svoje nacionalne strasti in prišli malo k sapi ter dovolili tudi treznemu razumu nekaj besede, so pa začeli sanjati o enotni nemški svobodomisletni stranki, ki pa mora ostati na vsak način vladna. Tako so sedaj ti levi, ki so oznanjevali najhujši boj Slovanom, pripravljeni dati se vpreči v vladni voz, čeprav ni nobenega dvoma več, da nova vlada, katero z gotovostjo pričakujejo že tekom tega meseca, ne bo tako uslužno klanjala svojega tilnika pred vsenemškimi kričači, kot so to delale dosedanje vlade. Nam je to čisto prav. Vemo pa, da nemških nacionalcev ni privedlo do te udanosti lastno trezno razmišljanje, temveč poslovničkova izprememba, ki jim je vzela zadnje orožje. Seveda tudi še niso prišli vsi do tega spoznanja, in nekateri tišče še vedno naprej s svojo zahtevo, s katero so zadnjič pogoreli, da naj se namreč vpelje v zbornico samonemški poslovni jezik. Da so take zahteve v času, ko je ravno zastopstvo Slovanov prišlo v zbornico do prave moči, najmilejše povedano, nesmiselne, je menda vsakemu jasno. — Trgovinske pogodbe, ki jih je zbornica dovolila vladi sklepati, bodo v kratkem sklenjene. Rumunski državni zbor je že sprejel trgovinsko pogodbo z Avstrijo in tudi pogajanja s Srbijo bodo menda kmalu končana.

OGRSKO.

Kakor sedaj zopet vse kaže, tudi Lukač ni oni srečni mož, ki bi mu bilo mogoče odčarati zaklete politične razmere na Ogrskem. Pogajal se je dolgo časa z Justhom. Zedinila sta se bila že precej, samo še samostojna ogrska banka in pa vprašanje, kdo naj bo noranji minister v novem ministrstvu, sta še delala preglavice. Justh je hotel imeti po vsej sili brezpogojno zagotovilo, da začne poslovati ogrska banka samostojno že s 1. januarjem 1911. Lukač je dobro vedel, da se bo avstrijska vlada temu upirala, in da zlasti vladar ne bo hotel v to privoliti. Zato ni mogel dati nobenega gotovega zagotovila. Justh pa brez samostojne ogrske banke ni hotel pod nobenim pogojem privoliti v rešitev krize. Zato je Lukač poizkusil še zadnje sredstvo. Svetoval je vladarju, naj pozove Justha v avdienco. Toda tudi ta je ostala brez uspeha. Ker vladar noče sprejeti Justhových pogojev, je Justh izjavil, da so vsa nadaljnja pogajanja brez pomena. Če se sedaj Lukaču ne posreči sestava parlamentarne vlade po drugi poti, potem preostaja samo še eno sredstvo, izvenparlamentarna vlada. V tem slučaju bi bil ministrski predsednik Lukač ali pa Thuen Hedervary. Košut je izjavil, da njegova in ustavna stranka Lukača ne moreta podpirati. Zasedanje državne-

ga zbora je bilo odgodeno. Nove seje ne bodo sklicali, dokler se kriza ne reši.

V ŠTAJARSKEM DEŽELNEM ZBORU

je vzbujal zanimanje zlasti govor dr. Korošca, ki je poudarjal, da štajerski Slovenci ne morejo imeti zaupanja v večino deželnega zbora, ki postopa vedno in povsod pristransko. Ob tej priliki je tudi razvil program združenja vseh Slovencev in Jugoslovanov sploh v okviru habsburške monarhije. Njemcem je to strašno presedalo. Vendar so svojo jezo zatajili in poslušali precej mirno. Poizkušali so samo pozneje oprati na precej nerodne načine deželnozborsko večino in zlasti deželni odbor. — Precej živahna razprava se je vnela tudi glede zvišanja naklade na pivo. Pred zbornico so prišli demonstrirati gostilničarji, in tudi pivovararji so poslali svoje delavce ugovarjat proti novemu davku. Zbornica je sprejela naklado na pivo, kakor jo je bil predlagal deželni odbor.

GORIŠKI DEŽELNI ZBOR

je nudil precej burne prizore. Slovenski liberalci in agrarni poslanci se prve seje niso udeležili. Pri drugi seji so se pa zelo razburjali in poizkušali obstruirati. Jezilo jih je, ker je zbornica izročila mandat liberalnega generala Gabrščka verifikacijskemu odseku. Gabršček je predlagal, naj se razveljavi dva mandata trgovske zbornice. Zbornica je njegov predlog odklonila, pač pa je razveljavila tri slovenske mandate v veleposestvu. Vsled tega se je pričel velikansk hrup. Gabršček in dr. Gregorin sta na to izjavila, da odlagata mandate in sta odšla.

HRVAŠKO.

Listi pozivajo poslance hrvaško-srbske koalicije, ki so tožili dr. Friedjunga v zadnjem procesu, naj naperijo proti njemu novo tožbo. V gotovih krogih se je namreč trdilo, da dr. Friedjung ni preklical svojih trditvev proti tožiteljem, temveč priznal samo nepristnost dveh listin, na podlagi katerih je dokazoval svoje trditve. Zato se je zagrebški list »Ustavnost« obrnil na dr. Friedjunga, ki je brzojavno odgovoril, da v njem še ni omajano mnenje, da je imela koalicija nedovoljene zveze s srbsko vlado, in da priznava samo nepristnost omenjenih listin. Listi zahtevajo novo tožbo, od katere ne sme odstopiti koalicija pod nobenim pogojem. Tudi zahtevajo, da se poslanci ne spuščajo v nobeno pogajanje s Friedjungom glede poravnave. — Kakor je čuti, pojde baron Rauch v kratkem iz banske palače v Zagrebu. Njegov naslednik bo menda grof Pejačević.

BOSENSKI VLADI

dela še vedno neprijetnosti ono očitanje »Hrvatskega Dnevnika«, da so v uradih nagovarjali bosenske trgovce, naj naročajo svoje blago v mažarskih

tovarnah. Vlada hoče vse utajiti, tožbe proti »Hrvatskem Dnevniku« pa vendar noče sprožiti. Omenjeni list še vedno vstraja pri svojih trditvah. — Avstrija je imela do novega leta dogovorene tarife na bosenskih železnicah. Ker se ti tarifi z novim letom niso obnovili, morajo sedaj računati tarife za vsako pošiljatev posebej. To pa da ogromno delo uradnikom in prav občutno ovira promet.

TURŠKO.

Angležem ni nič kaj všeč, da sedanja turška vlada ne nastopa odkrito proti Avstriji in Nemčiji. Zato rujejo na vse pretege, da bi omajali stališče sedanjega velikega vezirja, Hilmi paše, in bi radi spravili na krmilo poturčenega žida Džavid pašo, ki je Angliji čisto udan in je sedaj finančni minister. Kakor se čuje, so se angleške nakane deloma že posrečile, in je za prihodnjega velikega vezirja že določen sedanji turški poslanik na laškem dvoru, Hakki bej. Vprašanje je seveda, ce Angleži z izpremembo turške vlade že dosežejo svoj namen: oslabiti avstrijski in nemški vpliv na Balkanu.

RUSIJA

stoji, kakor se zdi, pred novo vojsko z Japonci. Ruski zunanji minister hoče seveda nevarnost utajiti, toda veruje mu malokdo, ker ve vsak, kako so Japonci prevarili ruske diplomate leta 1903. Rusija je tembolj v skrbeh, ker ni nič pripravljena. Prometne zveze z azijskim vzhodom niso nič boljše, kot v zadnji vojski, ker so vsi lepi načrti ostali na papirju. Japonci so pa v tem času zgradili več železnic. V Koreji imajo že toliko vojakov, da se trdi, da je nemogoče, da bi jih bili poslali tja samo radi upornih domačinov. Japonci so znali tudi Kitajce pridobiti za to, da se ruski vpliv v Aziji zmanjša. Kitajci boljšajo svoje vojaštvo po evropskem načinu in imajo svoje najboljše čete ob ruski meji.

Iverl.

Če kdo sam o sebi trdi, da je osel, in mu ljudje pritrdijo, se mu zamalo zdi.

Prijateljstvo je kakor šampanjec. Skoro povsod se dobi, pa malokje pravi.

LISTEK.

Skrivnost naidenke.

Povest. — Spisal Reimmichl.

(Dalje.)

III.

Bilo je na predvečer Velike Gospojnice. V prostorni hišni veži neke kmetije v obližju goriškega mesta je sedela mlada žena in zrla s sanjavimi očmi po cvetočem vrtu in širni, nepregledni planjavi, ki se je razgrinjala pred njo, kamor ji je segalo oko. Žena je nosila napol mestno obleko; bujni, črni lasje so krasili v širokih kitah lepo čelo, črne oči na bledem obličju pa so zrle nekam žalostno in moklo. Zamislila se je žena — mlada Lokarica — v širno pokrajino, zatopila v svoje otožne misli. Vse skrbi in bridkosti, vsi napor in boji zadnjih tednov so se ji oglašali v duši. Koliko gorja je morala prestati, ko se je pletla žalostna pravda za ločitev! In ko je napočil čas ločitve, ko je bilo treba zapustiti ljubljenega moža, o kako je takrat krvavelo njeno srce! — Trikrat se je zgrudila k njegovim nogam in ga prosila, naj je ne zavrže. Kakor dekla mu je zatrjevala, da mu hoče pridno in zvesto služiti, da rada izgubi vse gospodinske pravice, samo da ji dovoli ostati v hiši . . . Njene prošnje so bile zaman. — Niti trdno zagotovilo, da ga bo kmalu osrečila z željno pričakovanim darilom iz nebes, ni moglo omehčati moževega srca. Pač se je zdrznil in prestrašil pri teh besedah, ali takoj je zopet stopil prednjo s svojo zahtevo: razodeti skrivnost ali pa iti. Tako se je končno morala ločiti od Lokarjevine z grenkostjo v srcu in globoko, neutolažljivo žalostjo v duši. Pri slovesu ji je mož izkušal vsiliti tistih osemsto kron, ki jih je imela pri njem shranjene kot materino dedščino, in nekaj lastne glavnice, da bi se mogla pošteno preživiti. Ponosno je odklonila ponujani denar ter moško izjavila, da rajše umrje od lakote, kakor da bi si morala opomoči z Lokarjevimi stotaki. Storila je to zlasti zategadelj, da bi ne odšla v tujino kot »tatica«. — Noč je bila, ko je odhajala z Lokarjevine, noč na zemlji, noč v njeni duši. Potovala je peš do Gorice in tam ji je neka prijateljica, ki je bila omožena v mestu, našla službo pri sedanjem gospodarju. Mesec dni je preteklo, odkar je prišla semkaj; sicer se ji nazunaj ni godilo slabo, ali srce ji je glodala dan za dnevom nedopovedna bôl. In ko so ji vstajale zdaj v duši mrke slike minolih dni, ko je čutila vso svojo bedo in zapuščenost, se je zgrozila bolj kakor kdaj poprej nad brezsrčnim in krivičnim moževim ravnanjem. Nehote so se ji orosile oči v solzah, in da bi bila žena sama, bi bila bridko zaplakala . . .

Na dvorišču so se oglasili koraki. Lokarica je v strahu planila kvišku in si otrla solze. — Ozrla se je proti oni strani, kjer je čula hojo in zagledala pred seboj — Jošta.

»Jezus, Marija!« je vrisnila v neki notranji grozi, »Jošt, o — — mislila sem trdno, da si že zdavnaj v Ameriki.«

»Kakor vidiš, sem še zmerom v lju-bi domovini,« je odgovoril Jošt zaničljivo.

»Torej si me osleparil in nisi izpolnil svoje obljube?«

»Počakaj, ne vznemirjaj se po nepotrebnem! Imel sem trden sklep, da odidem v tujino, ali ni bilo mogoče . . . In prav je, da nisem šel, dobro bo zame in zate!«

»Oče, prosim te, beži odtod, da naju kdo ne vidi . . .«

»Ni se ti treba bati, vaši domači so vsi pri sosedu, sicer me pa tukaj itak živa duša ne pozna.«

»Oče, vseeno moraš takoj izpolniti obljubo in oditi v Ameriko. Dokler boš v naših krajih, bom neprestano trepetala v strahu in bojazni. Ze doslej si me pahnil v tako strašno nesrečo. Saj ti mora biti znano, zakaj sem tukaj in kakšne stvari smo doživeli doma zaradi tebe . . .«

»Ako bi ne bil vedel, bi te ne bil našel tukaj.«

»Tvoja pot je bila popolnoma zaman, ker mi itak ne moreš pomagati.«

»Zakaj ne? Lahko ti pomagam, pomagam ti do maščevanja, da boš uklonila svojega ošabnega in trdosrčnega moža in mu povrnila stotero, kar ti je nakopal bridkosti.«

»Mati usmiljena, Jošt, ti kuješ nekaj zlobnega . . . Prosim te, če imaš v srcu le mrvico ljubezni do svojega otroka, pusti Franceta v miru! Vse, kar bi mu storil žalega, bi bilo tudi zame gorje, dvakratno gorje . . .«

»Vidim, da te še ni izmodrila nesreča in bi najrajše poljubila tisto roko, ki ti je pahnila čez domači prag.«

»Prejela sem poprej od njega marsikaj dobrega in zato ne pustim, da bi mu kdo žugal kaj hudega . . . veš . . .!«

»Omenil nisem prav ničesar, kaj mu bom storil; samo njegovo ošabnost moram ponižati, da se bo plazil pred tvojimi nogami kakor pes . . . Če porabim svojo moč, s katero ga že zdaj držim v pesti, bo rad prišel prosjačit v tvojo hišo . . .«

»Jošt — oče, še zmerom govoriš čudno in grozeče; o, pusti to in ne delaj mi novega strahu! Veš, da ne dopustim, da bi storil mojemu možu kaj žalega!«

»Nič žalega, samo malce se bo moral ponižati pred teboj . . . Marietta, čuj, kar ti povem! Ali bi se ti ne smehljalo srce od veselja, če bi te prišel s povzdignjenimi rokami prosit odpuščenja, da te zopet na rokah ponese domov in sprejme za ženo, če bi stala pred njim v bogati obleki kot gospa plemenitega rodu, on pa bi te prosil ponižno kakor vsake verne duše v vicah, in bi odgovorila vsaki prošnji: ne, ne . . .? Ej, to bi bilo zadoščenje!«

»To se ne bo nikoli zgodilo! Nehaj s takimi čenčami!«

»Niso čenče, stvar je resna. Marietta, samo pomigniti mi je treba z roko, pa boš povišana . . . in še kako!«

»Radovedna sem, kaj bi mi zopet rad nasleparil!«

»Marietta, kaj porečeš, če ti povem, da si iz visoke, plemenite rodovine . . .?«

»Kaj? — Ali mar nisem tvoja hčerka? . . . Torej si me podlo nalagal? — Ali pa lažeš danes?« je siknila Tilka s tresočim glasom.

»Otrok, čemu spet to vpitje, ta ženska razdražljivost?« jo je izkušal potolažiti stavec; »nisem lagal ne na Zlatem brdu, ne tukaj. — Moja rodna hčerka seveda nisi, ampak samo rejenka . . . Tvoj pravi oče je gospod plemenitega rodu.«

»Tako, tvoja rejenka? Kdaj pa si me vzredil, ko si se ves čas svojega življenja potikal po ječah in me pred nekaj meseci celo poznal nisi?« ga je začela oštevati žena. »Zdaj šele vem, s kom sem se seznanila! O, ta je lepa! Zopet bi mi rad izvil nekaj cvenka! Tvoja pot do mene je bila odveč, ker nimam skoraj nič več kot nič!«

»Tako nespameten vendarle nisem, da bi iskal denarja pri tebi, zavrženi siroti,« je odvrnil Jošt z laskavim smehljajem; »nasprotno: prišel sem, da ti pomagam do denarja in plemenitega pokolenja; seznanil te bom s tvojimi pravim očetom!«

»In kdo je ta oče?«

»Prenaglila si se z vprašanjem. Stvar ni tako kratka in malenkostna. Preden te dvignem do slave in bogastva, mi moraš nekaj obljubiti.«

»In to bi bilo?«

»Nič posebnega. — Najprej mi moraš obljubiti, da ostane tistih štiristo kron, ki si mi jih izročila na Zlatem brdu, še nadalje moja lastnina in se mi ne bo treba zaradi njih pripraviti s sodnijo. Potem zahtevam, da mi daš precej, ko boš postala plemenita in bogata gospa, štiri tisoč kron nagrade; toliko namreč potrebujem za bodočnost, da bom obvaroval pomanjkanja in stradanja. Slednjič mi moraš zagotoviti, da se najina rodbinska zgodba ne bo nikoli pojasnjevala pred sodiščem; sicer bi mi nihče ne mogel dokazati kaj posebnega, ker igrajo prvo vlogo pri tej igri druge osebe, ali varnost je varnost!«

»Lej, lej, kako pretkana sleparija! Topot me ne boš ukanil!«

»Ne, ne bom te ukanil, imam dokaz za svoje trditve . . .«

»Torej? Na dan z njimi!«

»Najboljši dokaz bo stvar sama, ki ti jo hočem odkriti; ves svet bo priznal, da je tako in nič drugače!«

»Dobro! Če je vse tako, kakor praviš, sem ti pripravljena izpolniti tiste pogoje . . . Torej imenuj ime mojega pravega očeta!«

»Prisezi pri Bogu in svojem zveličanju, da mi izpolniš vse pogoje, ki sem ti jih navedel!«

Nastal je molk; Tilka je premišljala. Slednjič je dejala:

»Prisegam!«

»Pri Bogu in svojem zveličanju, da zpolniš obljubo?«

»Da! Pri Bogu in svojem zveličanju,« je odgovorila Tilka.

Tedaj je Jošt pristopil bližje in šepetnil:

»Tvoj oče je neki italijanski grof — grof Borghetti iz . . .«

»Grof! — Grof! — Jezus, Marija!« je kriknila žena in jela trepetati po vsem životu.

»Da, grof Borghetti Svoj rojstni grad ima v Veroni; tudi v Gorici ima krasno hišo, razen tega biva često v svoji vili v letovišču. Tudi zdaj se mudi tamkaj . . .«

»In moja mati?«

»Je umrla.«

»In jaz sem njun edini otrok?«

»Bili sta še dve sestrici, pa sta pomrli.«

»In kdaj smem k svojemu očetu? — O Bog, skoraj strah me je«

Grof! — Grof!«

»Grof je uljuden, dober gospod . . . Vesel bo, da te je našel; takoj ko bo stvar popolnoma jasna, boš šla k njemu . . . V Gorici stanuje oseba, ki te bo seznanila z gospodom in pojasnila vso skrivnost. Jutri jo morava skupaj obiskati. Čakaj me ob deveti uri dopoldne na trgu pred župno cerkvijo!«

(Dalje prih.)

V pasti.

Bilo je ob času kitajske vojske. V poslopju za avstrijske častnike je vladalo veliko razburjenje. Na vse zgodaj je kitajski hišnik poveljniku z globokimi pokloni naznanil, da mu je bila čez noč ukradena vsota denarja. Šlo se je za približno 40 kron; častniki bi bili okradenca z lahkoto odškodovali, toda ker so bili razjarjeni, da se je v njihovi hiši zgodila tatvina, so sklenili, da hočejo tatu poiskati na vsak način. To je bila pa težka stvar. Sum nikakor ni mogel pasti na kakega častniškega slugo, ker so to bili sami zanesljivi mladi možje. Krivec je torej mogel biti le med mnogoštevilnimi kitajskimi služabniki. Hišnik je imel denar shranjen v omarici, ki je stala na mizi v njegovi spalnici. Zjutraj ni bilo ne omarice ne denarja.

Poveljnik je takoj zaslišal vse služabnike in jih strogo izprašal. Toda vsi

so zatrjevali svojo nedolžnost. Obraz je bil pa tako obrazu podoben, da z obrazov ni bilo mogoče brati krivde.

Po zajutreku častniki ostanejo še nekaj časa skupaj in se pogovarjajo o nenavadnem dogodku. Nobeden ne ve izhoda. Naenkrat skoči nadporočnik, ki je zamišljeno sedel v kotu, po konci in prosi poveljnika za kratek razgovor. Tovariši se začudeno spogledajo, ko gresta oba ven, a še bolj ostrmijo, ko se kmalu na to povrneta in poveljnik pravi:

»Gospod nadporočnik, poizkusiti hočem. Najprej pa moram,« dostavi smehljaje, »prostiti gospode tovariše, da prepusté te zadevo popolnoma nama.«

Proti večeru skliče poveljnik v družbi z nadporočnikom kitajske služabnike v posebno sobo ter jih nagovori; drugi častniki, ki so sedeli v obednici, tega nagovora niso slišali, ker je med obednico in tisto sobo bila še mala izbica.

»Radoveden sem,« pravi stotnik N., »kako jo bosta izpeljala. Na več načinov je mogoče zasačiti tatu; najbolje je, če se uporabi neumnost in prazna vera teh ljudi.«

»Tako je nekoč naredil moj stric,« pristavi major R. »Na Kubi ima lepo posestvo sladkornih nasadov. Izpočetka, ko je posestvo kupil, so se večkrat dogajale tatvine. Nekega dne pogreši svojo srebrno tobačnico. Zvečer skliče svoje služabnike, jim pove, kaj se je zgodilo in zahteva, naj se krivec sam oglasi. Če stori to prostovoljno, ga ne bo zadela nobena kazen. Toda nobeden se ne gane. Nato jim ukaže, naj gredo v svoje koče, on sam pa kočo za kočo obišče in zahteva od vsakega, da mu pokaže svojo praznično čepico. Te čepice imajo spredaj svitel usnjak s čitke in so ti ljudje nanje jako ponosni. — Kmalu nato zopet vse skliče skupaj in jim ukaže, naj čepice položé pred seboj na travo. Vsak stoji za svojo čepico. »Sedaj pa pazite,« pravi, »tu imam psa, ki zna čarati; ta bo kmalu zasledil krivca.« Nato izpusti psa. Pes povoha čepico za čepico. Pri eni — bila je nekega Munga — pes postoji in začne lizati s čitke na čepici. Moj stric stopi k zamorcu. »Mungo, ti si ukradel tobačnico.« Zamorec je zastonj skušal tajiti, slaba vest je dosti jasno govorila na njegovem obrazu. Ko nato dva paznika vpričo drugih zamorcev preiščeta Mungovo kočo, kmalu najdeta skrito tobačnico. Mungo je bil nato strogo kaznovan in odslej se ni pripetila nobena tatvina več. Strah pred psom, ki zna čarati, je pomagal.«

Tovarišem se ta pripovedka ni nič kaj verjetna zdela.

»Pes čarovnik, gospod major?« pravi stotnik.

»Kaj ne, težko verjamete? No, hočem Vam razrešiti uganko.«

Toda preden more major to storiti, se odpro vrata iz male sobice in poveljnik vstopi.

Vsi ga radovedno pogledajo.

»Gospode tovariše lepo prosim,« izpregovori, »za malo pozornosti.«

In za njim pride iz sobice, ki je bila popolnoma temna, eden izmed kitajskih služabnikov ter se vstopi na poveljnikov migljej k steni obednice. Kmalu pride drugi, tretji in po vrsti vsi ostali, vsak posebej.

Poveljnikove oči zro pri tem na roke Kitajcev in častniki začudeni opazijo, da so njihove dlani črne, izvzemaš enega.

Ko stoje vsi služabniki v eni vrsti ob steni, vstopi tudi nadporočnik.

»Ti si ukradel denar!« zagrmí zdaj poveljnik nad tistim, ki ni imel črnih rok. Revež ni mogel več tajiti, trepetajoč prizna svojo tatvino in pove, da je denar skrnil na dvorišču. Kmalu ga najdejo in izroče razveseljenemu hišniku.

Plašno so gledali med tem drugi Kitajci in tiho so se splazili proč. To, kar so videli, je bilo tako čudovito in nerazumljivo, da so bili popolnoma zbegani. Pa tudi častniki so bili iznenadeni.

»Prijetelji,« pravi nato poveljnik, »sedaj naj Vam pa izumitelj te izborne pasti razloži ves dogodek.«

Nadporočnik zaviše brado in začne:

»Nič bolj priprosto kot to! Na mojo prošnjo je poveljnik rekel služabnikom, da je vprašal za svet nekega čarovnika, ki mu je svetoval sledeče: Mizica, na kateri je prej ležal denar, naj se postavi v temno sobico; vsak služabnik mora potem mimo mize in položiti najprej levo, potem desno roko na mizo. In miza bo povedala, kdo je kriv. Tako se je tudi zgodilo. Jaz pa sem dal prej mizo dobro z mastjo in oljem namazati ter s sajami črno pobarvati. Vsak posebej je potem prišel in nedolžni so seveda položili roke mirno na mizo, tat pa se tega ni upal storiti.«

»Vsi imajo sedaj,« poseže smehljaje vmes poveljnik, »roke črne kot oglje, samo krivčeve se svetijo v barvi nedolžnosti.«

Ko se je veselje nad tem, da se je sredstvo tako izvrstno obneslo, nekoliko poleglo, pripomni stotnik:

»Gospod major, Vi nam še niste razložili skrivnostni dogodek o psu čarovniku.«

»O psu čarovniku?« vprašata poveljnik in nadporočnik oba obenem.

Major ponovi svojo prejšnjo povest in dostavi:

»Rešitev te uganke je ravno tako priprosta, kot ona s črnimi rokami. Moj stric je nastavlil zamorcem past; vrgel je poprej tobačnico na vrtno stezo in se skrnil v grmovju. Iz tega skrivališča je zapazil, da je Mungo pobral tobačnico in jo vtaknil v žep. Ko potem vse izpraševanje ni nič pomagalo in je stric preiskaval koče, je namazal s čit na Mungovi čepici brez njegove vednosti — s slanino.«

»In pes čarovnik,« pristavi poveljnik med glasnim smehom tovarišev,

»pes čarovnik je kmalu našel dišečo čepico in jo z veseljem obliznil.«

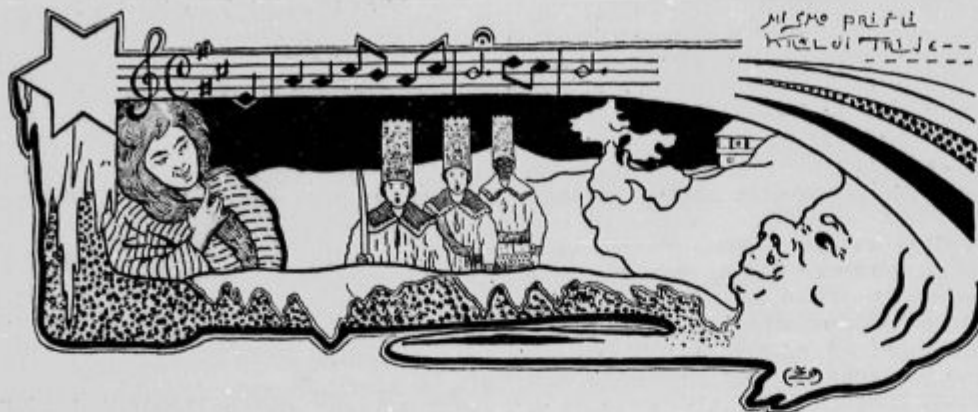
»Zamorcem pa se je stvar vendarle skrivnostna zdela,« dostavi nadporoč-

nik, »dokaz za to je njihova poznejša poštenost. Ali bodo Kitajci stvar pogruntali? Dal sem sicer mizico skrivaj odstraniti, toda Kitajci so z vsemi žav-

bami namazani!«

»To pot so pa vendarle šli v past!« se zasmije poveljnik in napije na zdravje nadporočniku.

Razgled po domovini.

Za »Domoljuba«! Že v par številkah smo pozivali vse prijatelje našega lista, naj sedaj ob novem letu vse store, da se razširi in pride tudi v tiste hiše, kjer ga še ni. Iznova ponavljamo to svojo prošnjo. Nasprotniki so z vso strastjo na delu za svoje — slabe liste! Ali se ne bomo potrudili mi za razširjanje takega berila, ki je v korist in blagor ljudstva? Slišimo, da se v nekaterih krajih kar kosa jo, zlasti naši mladeniči, kdo bo pridobil več novih naročnikov na »Domoljuba«. Iz nekega kraja nam (Zajasovnik pri Motniku) piše mladenič, da so se razun enega vsi gospodarji naročili na vrlega »Domoljuba«, a če po naključju dobe v roke kak protiverski list, ga pošljejo takoj tja, kamor spada, namreč v peč ali na smetišče! To je posnemanja vredno! Na delo! Za nabiranje novih naročnikov je še vedno čas. Pa tudi stari ostanite vsi zvesti ter kmalu obnovite naročnino!

Liberalci povsod enaki. Pred kratkim je poročal »Slovenec« o pogrebu samomórilca Bianchetta v Kamniku. Posebno zanimivo je bilo, da je pri necerkvenem pogrebu zbiral na pokopališču pevce c. kr. uradnik Binter. Ko je izšel »Slovenec«, so takoj začeli kamniški liberalci sikati. Polni ogorčenja so bili nad »Slovenčevim« dopisnikom, a ni se jim šlo za to, kaj je v dopisu, temveč kdo je pisal dopis. Brez vsakega povoda so začeli v »Slovenskem Narodu« namigavati, da je davčni uradnik g. Maier tisti falot, ki denuncira svojega kolego. G. Maier za »Slovenčev« dopis niti vedel ni, a kaj zato? Zdi se liberalnim uradnikom silno velika pregreha denuncirati, a njim samim je dovoljeno sumničiti popolnoma nedolžne ljudi. Ker ne morete oprati Binterja, hočete pozornost odvrniti od njega na drugega, če tudi le s sumničenjem.

Južna železnica ne namerava samo vozne tarife povišati, ampak kakor se čuje za 50 odstotkov tudi osebne tarife. Če je to res, moramo imenovati to početje oduševstvo najhujše vrste.

Umrla je v Gradcu mati gospoda okrajnega glavarja v Kranju Marija Žitnik rojena Mol, vdova davkarjeva, stara 67 let. N. v m. p.!

Umrl je dr. Karol vitez Bleiweiss, sin očeta Slovencev dr. Janeza Bleiweissa v 76. letu starosti. Pokojnik je bil mnogo let podžupan mestne občine ljubljanske.

V Gorici je začel izhajati nov tednik. Tednik, ki ga izdaja Katoliško tiskovno društvo, se imenuje »Novi čas«. Stane celo leto 4 K.

Hudobnost liberalcev se je zopet pokazala pri imenovanju stavbnega svetnika za vodne zgradbe. Inženir deželne vlade, Geilhofer, je bil namreč imenovan od dežele za stavbnega svetnika. Liberalci so takoj v »Narodu« zagнали grozen krik. Že v zadnji številki »Domoljuba« smo poročali, da se bode za nova dela izrabe vodnih moči vsled pogovora z vlado pritegnil tudi en izvedenec od vlade k sodelovanju. G. Geilhofer tudi ni umeščen v vrsto deželnih uradnikov iz istega vzroka, ampak samo delovanju prideljen, zato se tudi ne more govoriti, da bi bil kdo izmed deželnih inženirjev zapostavljen. Inženir Geilhofer pozna iz svoje prakse dela, katera se tičejo nameravanih novih vodnih del, to je bil tudi vzrok, da se je ravno njega pridobilo v to stroko. Krik liberalcev pa je le stara pesem, da kjerkoli morejo zavpijejo nad S. L. S., dasiravno vemo, da bi sami ne mogli delati drugače, če bi bilo vodstvo dežele v njihovih rokah. Ker pa ni, zato pa cvilijo.

Kmečka zveza za moravško dekanijo je vložila po svojem poslancu Ivanu Lavrenčiču tri prošnje, in sicer za sprejem okrajne ceste od Moravč do

državne ceste pri Želodniku med deželne ceste; za preložitev klancev od Moravč do Kandrž na okrajni cesti; za popravilo občinske poti iz Moravč čez Grmačo na Kresnice; za popravo občinske poti iz Moravč čez Vrhpolje do Zaloge in za uravnavo potoka Drtjišča.

Zborovanje »Slomškove zveze«. Dne 28. decembra se je vršilo v dvorani S. K. S. Z. zborovanje »Slomškove zveze«. Prihitali so učitelji in učiteljice iz Ljubljane in okolice, kakor tudi iz kamniškega okraja. Namen zborovanja je bil opozoriti tik pred zasedanjem deželnega zbora poslance S. L. S. na slab gmoten položaj, v katerem se nahaja danes učiteljstvo. Temeljito je sestavil referat o gmotnem položaju učiteljstva gospod mestni učitelj Simon in zlasti primerjal plače učiteljske drugod s plačami, kakršne ima učiteljstvo na Kranjskem. Prav tako je zanimivo poročal gospod nadučitelj Štrukelj o dolžnostih učiteljevih, katerim pa mora predvsem odgovarjati pravica za obstanek. Gotovo je, da mora naš učitelj, kateremu je odkazan vpliven socialen posel, tudi imeti gmotna sredstva, da živi svojemu stanu primerno. Priznati moramo, da je po večini učiteljstvo spoznalo, da ima svoje dolžnosti tudi zunaj šole. Pohvalno moramo priznati, da danes niso učitelji več redke prikazni, ki delajo v pravem krščanskem duhu zunaj za izobrazbo slovenskega ljudstva. Udeležujejo se dela v izobraževalnih, pevskih in telovadnih društvih. Vidimo, da se to delovanje vedno bolj širi, in upamo, da ni daleč čas, ko bode velika večina učiteljstva na Slovenskem šla za praporom S. L. S. — Če pa učiteljstvo dviga svoj glas po izboljšanju gmotnih razmer, ima gotovo do tega pravico. Državnim uradnikom se leto za letom izboljšavajo plače, a učiteljstvo kljub draginji že desetletja ni doseglo nikakega priboljška. Ljudstvo samo mora spoznati, da je S. L. S. v prvi vrsti dvignila svoj glas za kmeta, ako že v bližnji prihodnosti, kakor upamo, preskrbi tudi učiteljstvu boljšo plačo, mora vsak priznati, da s tem izvrši le svojo dolžnost. Od učiteljstva se danes neprimeroma več zahteva, kakor se je zahtevalo nekdanj, ko so se odmerile plače, kakor jih ima sedaj, zato pa je tudi dežela dolžna, da so učitelji tudi delu primerno plačani.

Ustrelil s puško na nuno. Ko je v soboto ob pol devetih uri šla neka nuna po ulici Torrebiancha v Trstu, je nekdo sprožil proti njej pištolo. Strel je zadel njen plašč. Ob 1. uri po polnoči so našli v ulici Campanile nekega 16 let starega fanta. V žepu je imel pištolo. Zjutraj je pobegnul z doma. Odvedli so ga v zapor, da se zadeva preišče.

Podkovska šola v Ljubljani. Na podkovski šoli sprejme se za prvi polletni tečaj, ki se prične z januarjem, še nekaj učencev.

Duhovske spremembe na Štajerskem. Č. g. Martin Agreš, kaplan pri Sv. Janezu na Dravskem polju, je predstavljen v Koprivnico, na njegovo mesto pride č. g. Al. Kramaršič, kaplan v Remšniku; č. g. Adolf Gril je predstavljen iz Koprivnice v Remšnik.

Odklikovanja duhovščine v tržaški škofiji. Konzistorijalnim svetnikom so imenovani č. gg.: Jos. Velhartický, Ivan Martelanc, Štefan Kroppek, Rajmund Jelušič, dr. Ant. Vattovaz, Hugon Masten, Ivan Mandič, dr. Ant. Mecchia, Bruno Kračik, Alojzij Jaklič je odklikovan s križem za zasluge sv. cerkve.

Strah v cerkvi. V stolni cerkvi sv. Justha v Trstu se je na božični praznik med škofovo mašo zaslil močan pok. Nastal je velik strah med verniki. Ljudje so bežali iz cerkve, ker so mislili, da je potres, a je v resnici padel le kos ometa s stropa na spovednico. Redarji in gasilci so komaj pomirili prestrašene ljudi.

Pod vlak se je vrgel blizu Volčjedrage 17-letni gimnazijec Edvard Tischler, sin podravnatelja kreditnega zavoda v Trstu. Lokomotiva mu je odtrgala eno nogo in eno roko. Pripeljali so ga v bolnišnico, a je kmalu umrl. Vzrok samoumora ni znan.

Nesreča v šoli. Dne 20. decembra sta prišli dve deklici ob tričetrt na 7. uro v šolo v Cerklje pri Krškem. Ker sta prišli mnogo prezgodaj, sta si trtili čas s tem, da ste brisali tablo. Tabla pa se je naenkrat utrgala in padla naprej. Ena deklica je bila toliko srečna, da jo je tabla samo pritisnila k steni, drugo pa, ki je odskočila, je tabla zadela in je bila revica na mestu mrtva. Kje je red v šoli? Zakaj puščajo starši otroke v šolo predno je čas?

Nesreče na Koroškem. Pri streljanju z dinamitom v Predoru na Naplahi je bil do smrti ranjen Alojzij Humar, doma z Goriškega, okraj občina Bate, in Leopold Šavije z Goriškega, okraj občina Čepovan, pa težko ranjen.

»Občinska Uprava« je glasilo »Kmetске županske zveze« in je z novim letom nastopila svoj V. letnik. List je izvrstno urejan in prinaša za naše župane toliko uporabnega gradiva, da bi bilo naravnost greh, ko bi kako županstvo ne bilo na ta izborni list naročeno. »Občinska Uprava« izhaja dvakrat na mesec in stane za celo leto 6 kron. Naroča se pri upravništvu »Občinske Uprave« v Ljubljani.

Nakup plemenske govedí. Deželni odbor bo sprejemal v letu 1910 prošnje za nakup plemenskih bikov in plemenskih krav v dveh rokih, in sicer spomladi in jeseni. Spomladi se bodo upoštevale le one prošnje, ki bodo vložene najkasneje do 15. februarja 1910, jeseni pa one, ki dojdejo deželnemu odboru najkasneje do 1. julija 1910. K nakupu plemenskih bikov bo deželni od-

bor prispeval načeloma živinorejskim zadrugam polovico, drugim zadrugam, občinam in korporacijam in izjemoma tudi zasebnikom po eno tretjino kupnine. Poleg tega bo povrnil na prošnjo tudi železniške transportne stroške do zadnje postaje za enega odposlanca in za nakupljene bike. Nakup plemenskih krav bo deželni odbor podpiral v toliko, da bo od slučaja do slučaja povrnil železniške transportne stroške do zadnje postaje. V tem oziru bo upošteval le prošnje članov živinorejskih in mlekarških zadrug. Vsak prošnjik, ki bo dobil podporo za nakup bika, se bo moral zavezati, da bo žival redil po načelih umne živinoreje in po navodilih deželnega odbora. Ravnotako se bo moral zavezati vsak, komur bo izročila kaka zadruga, občina ali korporacija bika v oskrbo. Omenjenim korporacijam bo vsled tega v prošnji navesti natančno ime in naslov bodočega oskrbnika. Na prošnje, ki ne bodo došle deželnemu odboru do povedanih rokov, se deželni odbor ne bo oziral.

Shod krščansko - socialnih železničarjev v Zatičini na Dolenjskem. V nedeljo, dne 9. januarja, ob pol 4. uri popoldne se vrši v gostilni g. A. Rojec shod »Prometne zveze«. Krščansko misleči železničarji, udeležite se ga. Vstop je dovoljen le proti vabilu.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Našim dopisnikom! Primorani smo naše gg. dopisnike opozoriti na nekatere stvari, na katere jim bo v prihodnje vsekako treba paziti, da ne bo list trpel škode. 1. Nujno prosimo, da poročate kratko, samo dogodek, brez nepotrebnega besedičenja. Raje poročajte večkrat, pa kratko. Dopisov se za vsako številko nabere toliko, da velikrat res ne vemo kam z njimi. Kdor se tega ne bo držal, bomo prisiljeni njegov dopis shraniti v — košu. 2. O sebnih napadov ne bomo prinašali. Osebe pridejo le toliko v poštev, v kolikor so nujno združene s predmetom. Kdor misli, da mu je treba kako bolj trdo povedati, ki mora biti seveda resnična, ta naj se pod dopis podpiše in tako tudi vso odgovornost prevzame. 3. Tudi osebne hvale ne bomo razkladali v »Domoljubu«, če je n. pr. kdo predstavljen, odklikovan itd. Takih popisov o bridkih izgubah itd. so ljudje že siti. 4. Popise o cerkvenih slovesnostih, misijonih itd. bomo kratkomalo izročali uredništvu »Bogoljuba«, da jih prinese ali pa odkloni. Cerkevne stvari spadajo v cerkven list. 5. Dopise o društvenih zadevah bomo priobčevali v »Društveniku«, in to brez izjeme vse tiste, ki bodo poročali o pretečenih dogodkih v društvih. Samogre se gre za napoved kake namoravane prireditve, ki bi izšla v »Društveniku« prepozno, bomo to prinesli v glavnem listu. — Toliko za danes. S prihodnjo številko se začnemo dosledno tega držati. Le če se te določbe strogo izvrše, nam bo mo-

goče »Domoljuba« tako urediti, da bo res zanimiv in bo odgovarjal vsem zahtevam. — Iz gori navedenih vzrokov je moralo danes izostati več dopisov.

Gorenjske novice.

Iz selške doline.

g Štirje liberalni evangelisti v Železnikih so: Matéž (ki je liberalna duša), Peter, Kori in Francelj. Njih evangelske bukve so »Gorenjec«, v katerega pridno pišejo liberalni evangelij vsak teden enkrat. Dva izmed teh evangelistov sta gostilničarja, druga dva pa rada hodita v oštarijo. Kaj torej čuda, da je njih evangelij tak, da je sreča za narod, če hodi v gostilne. Če v gostilne ne bo hodil, bo propadel. Kdor uči drugače, je škodljivec železniškega trga. V Kristusovem evangeliju stoji, da je bolje, da umrje eden, kot da pogine ves narod. V evangeliju naših evangelistov stoji ravno narobe.

g Železniški dacar je jako bojevit liberalni petelin. Zlasti veliko je imel opraviti s škofovo brošuro. Sam se je pohvalil: »Tam v gostilni pri Flandru smo jih nekaj razdrli na račun škofove brošure!« Deželni odbor opozarjamo na tega moža. Dobro bi bilo, če se mu malo odbrusijo bojevite liberalne petelinove ostroge.

š Bojkot. V Železnikih je mož, ki kolje prešiče. Zvest naš pristaš je. To pa je liberalnim železniškim gostilničarjem trn v peti. Zato ga trdovratno bojkotirajo. Nobeden mu ne dá nič za služka. »Dokler boš pri »čukih«, ne boš klal pri nas!« Potem pa kriče železniški oštirji, da jih bojkotiramo mi! Tega do sedaj še nismo storili, toda če boste tako nestrpni, bomo pa tudi mi povračali milo za drago.

g Železniški župnik je znorel, tako je kričal nedavno krojač Franjo Vidmar. No, čuda bi ne bilo, ko bi znorel med takimi liberalnimi norci. Do sedaj je še župnik jako pameten, pač pa nore liberalci in to od dne do dne hujše.

g Liberalno izobraževalno delo. Dvoje predavanj je priredilo tukajšnje železniško bralno društvo, ki bi ga sploh ne bilo, da mu niso pomagali na noge — o strah, o groza — duhovniki. Na prvem predavanju je Ribnikar iz Ljubljane po »zeksarju« prodajal nauk, da se ne sme poslušati onih, ki imajo črne suknje in bele pinkeljce. Na drugem predavanju pa je dr. Dermota nekaj sanjal o železniškem organistu in njegovi »mastni« plači. Nobena beseda ni odgovarjala resnici, vse so bile le dr. Dermotove — sanje. No, sedaj bodo železniki rešeni. Vesehi in raduj se železniški reveži! Kmalu ti zasije nova doba blagostanja, ker bosta vržena ob tla najhujša škodljivca železniška fajmošter in — organist. Pa nikar se ne smeajte, ljudje božji, poročamo golo resnico.

g Liberalna logika. »Gorenjec« je pisal, da železniški župnik bi rad uničil vse Železnike in da se briga samo za okolico. Tako, da so ga prosili Martinvrharji, da bi jim pomagal, da bi bili v faro v Železnike. Vsak bi pričakoval, da bo pisal »Gorenjec«, da je storil župnik vse korake za Martinvrharje, ker skrbi samo za okolico. Toda ne. »Gorenjčeva« logika ni taka. »Gorenjec« pristavi: »Župnik pa noče storiti ničesar!«

Iz ljubljanske okolice.

Hrušica. Pravila za Katol. slov. izobraževalno društvo v Hrušici za vasi Štepanja vas, obe Hrušici in Bizovik so vložena in bodo v najkrajšem času potrjena. Takoj nato se skliče ustanovni občni zbor.

Selo. Katol. slov. izobraž. društvo na Selu je v nedeljo 2. januarja priredilo božičnico, pri kateri je predstavljalo socialno igro »V zadnjem trenutku«. Ljudstva se je kar trlo. Ocenio priobčimo v prihodnji številki zaradi pomanjkanja prostora. Občni zbor Katol. slov. izobraž. društva ne bo 9. januarja, ampak v nedeljo 16. januarja ob 4. uri popoldne v salonu pri Oražmu.

Moste. Prostovoljna požarna bramba ima v nedeljo občni zbor. Radovedni smo, kako se bo obnašalo to nepolitično društvo, ki pa hoče voditi politiko na našem koncu.

Z Ježice pri Ljubljani. Novo leto — novo društveno življenje. Začeli smo z izvirno »Božičnico«, katere duševni in gmotni uspeh nam je priča, da med nami ne manjka moči in dobre volje za dobro stvar. Združenih moči in neustrašenega poguma nam bo treba zlasti še sedaj, ko smo se s celim srcem oprijeli velike želje, ki bi jo radi uresničili že do jeseni. Katera je ta velika želja? Poslušajte »novoletnico«, ki je z njo nežno dekletce pozdravilo pri »Božičnici« navzočo množico:

Kdo je prišel, mili gostje?
Dom odprt je na stečaj:
Novo leto k nam je prišlo.
Srečno leto Bog vam daj!

Zdravje bodi z dušo vašo,
in s telesom vašim moč,
rodovitnost tam na polju,
mir vam bodi sredi koč.

In še eno novo srečo
novo leto naj nam dá;
srečo, ki jo marsikodi
marsikak že kraj pozna.

Tudi nas naj obdaruje
— Ali veste s čim in s kom? —
Novo leto naj prinese:
Nov Posavski društven
dom.

Pa zato srce odprite
in roké za skupno stvar!
Božje dete naj vam vrne
delo, trud in slednji dar.

n Borovnica. V nedeljo teden, dne 16. januarja bomo v našem Društvenem Domu z našim skioptikonom romali v večni Rim; in to prav poceni. Da se namreč izplača naš aparat, bo treba plačati malo vstopnino. Kdor bode hotel sedeti, bo plačal 20 vin. Kdor je pa zadovoljen, da stoji, pa samo 10 vin. Na svidenje!

Iz St. Vida.

g Nova šola. Veliko govorjenja in šumenja, seveda nemalo tudi popolnoma nepotrebnega, je sedaj po naši župniji vsled nove šole, ki jo nameravajo sezidati. Nekateri ugibajo, kje se bo dobilo toliko denarja, ker Bitenčevo ustanovo »baje ugrabijo« škofovi zavodi, drugi zopet se ne morejo zediniti, kje naj stoji novo šolsko poslopje itd. Kaj je resnica? Ta-le: Škofovi zavodi za Bitenčevo ustanovo še nikoli vprašali niso. Meni pa sta krajni in okrajni šolski svet naročila, naj izberem prostor za novo šolo. To sem tudi storil. Ko sem prostor izbral, sem s prodajalcem napravil pogodbo tako, da ista obvelja le tedaj, če ta kup potrdi in odobri krajni šolski svet. Krajni šolski svet je pogodbo že odobril. Sedaj ima govoriti še višja šolska oblast v Ljubljani. Toliko za danes. Prihodnjič bom povedal, zakaj je vižmarski Porent in njegova kompanija proti kupljenemu prostoru in kako naš krajni šolski nadzornik v tem oziru postopa. Le toliko še danes povem, da ima po sklepu krajnega šolskega sveta v novem šolskem posloplju biti 12 učnih sob, nadučiteljevo in še eno učiteljsko stanovanje; poleg tega še štiri druge večje in manjše sobe. Ali je tako veliko poslopje za št. Vid primerno in potrebno, o tem bom svoje misli tudi še povedal. — Župnik Zabret, t. č. predsednik krajnega šolskega sveta.

g Ljudsko gibanje. V preteklem letu je bilo v naši župniji poročenih 21 parov; rojenih je bilo 158, umrli so 103, med temi 51 otrok pred 6. letom. Največ odraslih (26) je pobrala jetika, nagle smrti jih je umrlo 6, med temi je bil eden samomorilec, pa ne domačin.

g Društveno življenje. S sodelovanjem dekliške Marijine družbe, telovadnega odseka Orla in še nekaterih dobrotnikov je šolsko vodstvo na sv. Janeza dan priredilo šolsko božičnico. Dvorana, telovadnica Orla, je bila tako natlačeno polna, da smo se bali nesreče. Hvala Bogu, vse se je prav dobro izvršilo. Po govoru g. šolskega vodja so se vrstile deklamacije in ljubko petje šolske dece pod vodstvom gospoda učitelja Jeločnika. Nato je sledilo obdarovanje otrok. To je bilo veselja! Hvala vsem dobrotnikom za to veselje, ki so ga napravili otrokom in staršem! — Preteklo nedeljo je gasilno društvo imelo veselico, ki je donesla dohodka 210 kron 96 vin. — Prihodnjo nedeljo dne 9. t. m. bo v telovadnici Orla pri Cebavu zelo važno javno predavanje. Pridite polnoštevilno.

g Pokopališki stavbeni odbor je v svoji zadnji seji za svojega predsednika izvolil gospoda kaplana A. Tomelja.

g Orožniki se bodo nastanili v št. Vidu v jeseni.

Iz tržiškega okraja.

g Iz Tržiča. Ker je letošnji predpust zelo kratek, zato so že pričela prirejati razna društva svoje veselice. V nedeljo, 9. t. m. priredi strokovno podporno društvo črevljarskih uslužbencev in uslužbenk v prostorih g. Helene Luzar veselico s srečolovom. Čisti dobiček je namenjen za obolele ude.

g V tukajšnji predilnici vlada precejšnje pomanjkanje dela. Okoli 200 delavcev je manj nego druga leta. Mnogo strojev stoji brez dela. Bati se je, da bodo odslovili še nekaj delavstva, kar bi bilo zlasti v zimskem času hud udarec zanj.

g Izobraževalno društvo sv. Jožefa je priredilo minolo nedeljo predavanje v društvenih prostorih. Predaval je g. T. o francoski revoluciji. Predavanje je bilo jako dobro obiskano. Po končanem predavanju se je razdelilo 21 članom nekaj denarja za obleko otrok. — Društvo ima redni občni zbor v nedeljo, 16. t. m., na kar že sedaj opozarjamo člane, da se ga polnoštevilno udeležijo.

g Trška občina je razdelila v spomin na cesarjev jubilej tudi letos 81 revežem drva.

g Iz Križa pri Tržiču. Mavrico smo videli o Božiču (24. decembra) v križkih gorah. Tako nenavadne prikazni ne pominjo najstarejši ljudje. — Vsi ki znate jezik dobro obračati, na agitacijo za »Domoljuba«, da bo naša fara med tistimi, ki imajo največ naročnikov. Zlasti v vaseh: Sebenje, Žiganja vas, Breg, Retnje in Pristava bi se dalo še tega in onega pridobiti. Seveda pred vsem treba, da vsi stari zvesti ostanete. Pa srečno novo leto!

Iz raznih krajev Gorenjske.

g Iz Poljan nad škofjo Loko. Odbor dekliške Marijine družbe vabi k predstavi, katero priredi v nedeljo, dne 16. prosinca, ob 3. uri popoldne v prostorih stare šole. Sodeluje tamburaški klub. Spored: 1. Petje. 2. Deklamacija. 3. Tamburanje. 4. Igra: »Pri gospodi«. Sedeži 60 vin., stojišča 30 vin. Vse prijatelje društva, ki hočejo imeti pošteno zabavo, vabi najljudneje odbor dekliške Marijine družbe.

g Iz Strohinja pri Naklem se nam poroča, da je del občinske ceste, ki vodi iz Strohinja v Naklo in ki so ga dolžni posipati Nakelčani, v tako slabem stanju, da je hoditi in voziti po tej cesti res prava pokora za ljudi in živino. Zdej v adventu ljudje skoro k službi božji, otroci pa v šolo ne bi bili mogli. Tu bi lahko županstvo kaj storilo, da se tej nemarnosti odpomore.

g Iz Cerkelj. Babčev fantek je postal mojster, odkar je pri liberalnih Zvezi v Ljubljani. »Kdor zna, pa zna«

mu je v obraz rekel v nedeljo 26. dec. nekdo, ko je novi odbor kmetijske podružnice v Cerkljah sprejemal od starega odbora premoženje, v katerem je bil Babčev fantek tajnik. Prejšnji načelnik kmetijske podružnice v Cerkljah, nadučitelj Andrej Kmet, je napravil to neprevidnost, da je 12. decembra, ko je bil občni zbor podružnice in volitev, pri kateri so liberalci propadli na celi črti, prepustil vse premoženje in dopise »fantku«. Fantek je vzel tudi hranilno knjižico, na kateri je bilo vloženih 820 kron 9 vin. Tekom štirinajst dni so se pa zgodile s to knjižico čudne reči. Fantek je lepo pobral iz knjižice ves denar, ki je bil last kmetijske podružnice v Cerkljah in je izročil novemu odboru knjižico z vlogo 9 kron 4 v. (reci: devet kron in štiri vinarje), dne 26. decembra, ko je novi odbor po dogovoru s starim sprejel premoženje. — Razočarani smo bili vsi, ki smo bili navzoči. Nadučitelj Andrej Kmet, načelnik starega odbora, je fantku ugovarjal, da ni imel pravice dvigniti denarja itd., celo liberalci so zmajevali z glavami nad fantkovim početjem; komur se je ljubilo, je fantka zmerjal, a vse ni nič zalego. Fantek je bil bled kot zid, a ostal je trden pri svojem junaškem činu in oče Babič je podpiral pri tem delu svojega nadebudnega sinka. Denarja nista vrnila kmetijski podružnici. Kaj vkrene novi odbor proti staremu, še ne vemo. Kmetje, ali bomo svoj denar pustili Babiču? Clovek, ki se je hlinil dolgo časa prijatelja kmetom, je danes razkrinkan. Častitamo pa županu Hribarju, da je fantku dal službo pri »Zvezi slovenskih zadrug« v Ljubljani, istotako tudi »Kmečki posojilnici in hranilnici« v Cerkljah pri Matevžu, da ima fantka še vedno za načelnika. Dolžnost vsakega je, da pomaga razdirati pogubno delo nasprotnikov kmeta s tem, da odpira ljudem oči, kako vrednost imajo liberalne zadruge, da še kak nevednež ne sede na lim! Proč z liberalci iz vseh odborov in zadrug!

g Iz Gorij. Tukaj smo imeli na sv. Štefana dan popoldne po litanijah v cerkveni dvorani prav nenavadno slavnost. Najpred so nekatere šolarice gladko in neustrašeno predstavljale igro: »Raztrgan prt«, potem je bilo pod krasno razsvitljenim božičnim drevescem s primernimi darovi obdarovanih 24 pridnih in revnih učencev. — Ta veselica pa je bila toliko bolj pomenljiva, ker je učiteljica gospodična Sterletova obhajala ravno 25-letnico svojega tukajšnjega delovanja. V imenu šolske mladine ji je častitala učenka Minka Žirovnikova in ji podala v znak hvaležnosti cvetlični šopek. Navzoči so bili pri slavnosti tudi šolski svetniki in občinski zastopniki in je v imenu prvih nagovoril slavljenko domači župnik, v imenu drugih pa župan g. Jakob Jan. Oba sta povdarjala velike zasluge njene za odgojo tukajšnje mladine, ker jim ni bistrila le um, ampak tudi blažila srce. Oba sta izrekla željo, da bi slavljenka še nadalje posvetila svoje

moči v korist in prospah tukajšnje šole, kar je gospodična tudi rada obljubila. Vsi navzoči pa so veselo pritrdili navdušenim besedam župnikovim: da naj ljubi Bog ohrani Gorjancem blago učiteljico Sterletovo še mnogo, mnogo let!

g Iz Šmartna pod Šmarno goro. Dne 26. decembra priredili so naši vrli Orli krasno uspelo božično predstavo »Na betlehemskih poljanah« s petjem, deklamacijo in govornom. Ker se kaj takega pri nas še ni dogodilo, je bil naval k predstavi splošen, tako da je blagajnik prav zadovoljen. So pa marljivi mladeniči tudi zaslužili to občno pozornost. To je bilo pripravljajna in dela. Vso jesen so skupaj nosili in izdelovali oder, ki je res prav primeren in, kar največ velja, domače delo, izdelek naših Orlov. Bog jih živi! To je vzbudilo še druge mladeniče, ki sedaj pristopajo k društvu, pa poživilo tudi našo Marijino družbo, ki noče zaostati, ampak se pripravlja na igro »Sveta Neža«. Le kmalu se pokažite na odru!

g Iz Črnega Grabna. Dolgotrajno deževje pred Božičem je napravilo po naši dolini veliko škode. — V Krašnji je bilo na dan farnega patrona sv. Tomaža celodnevno češčenje sv. Rešnjega Telesa. Ob tej priliki so nas tudi počastili premil. knezoškof s svojo navzočnostjo. Cerkev je bila celi dan napolnjena pobožnih molivcev, četudi je bilo zaradi močno naraslega gorskega potoka prav težko priti do cerkve, ker so ozki, komaj meter široki most morali takoj zjutraj razdreti, da ga ni odnesla voda in so s tem preprečili vsak promet na državni cesti in to na sejmov dan. Splošno se sodi, da takega mostu ni od Trsta do Dunaja. Treba bi bilo napraviti trikrat tako širokega! — V Spodnjih Lokah je plaz zemlje do smrti pomečkal nekega devetletnega fantiča. — Cesta v Gradišče in proti Kosezam je bila skoro dva dni pod vodo, da se je še z vozom težko peljalo črez. — Vodotoč Krstnikovega mlina je tako zasut s peskom, da se nobeno kolo noče več vrteti. Pravijo, da bo stalo 2000 kron, preden iztrebijo strugo toliko, da bo mogoče zopet mletiti.

g Šmartno pri Kranju. Naša Marijina družba priredi na praznik sv. Treh kraljev ob 3. uri popoldne v veži župnišča igro »Ljudmila« s sledečim sporedom: 1. Naprej zastava slave, tamburaši; 2. Sveta noč in novoletno voščilo, deklamacija; 3. Hrvatsko kolo, tamburaši; 4. »Ljudmila«, igra v petih dejanjih. V ugodnih razmerah se igra ponovi prihodnje nedeljo 9. t. m.

g Virmaše pri Škofji Loki. Žalostno so nam naznanili zvonovi naše podružnice, da je daleč tam v Ameriki, v Rok Springu, v premogovniku podsula velika plast kamenja tukajšnjega rojaka, 32 let starega Andreja Berčiča, ki tukaj zapuščila ženo in dva otroka. Ali take nesreče, ki se v Ameriki neprestano ponavljajo, ne bodo zmodrile naših ljudi in jim odprle oči, da je vendarle domači kruh najboljši in počitek

v domači zemlji najslajši! — Društveno življenje se je zganilo! Na sv. Štefana dan so imeli sestanek moške in fantje, na Sv. Treh Kraljev dan pa pridejo skupaj dekleta in žene. In tako upamo, da se tudi ta voz pomakne naprej!

g Ob Sori — po povodnji. Vse dni, kar je naraščala Sora in valila kalne in divje valove preko bregov, je bilo videti posamezne posestnike, ki so se vračali od vode z žalostjo in tihim obupom na licih. Kaj bi ne? Od leve in desne so cepala tanka in debela debela jelš in jagnedov v vodo, kos za kosom njiv in travnikov se je trgal in izginjal v valovih. Da se tej vzburkani sili ni mogla protiviti siromašna brv — edina vez zelo obljudenih bregov v razdalji poldruge ure — je samoobsebi umevno. In tako danes mnogo vasi ne more — do mlinov, otroci ne v šolo, delavci ne v tovarno, kmetje ne do gozdov — razen po daljnih ovinkih — na Loko ali Goričane. Ni prijetno tratiti časa z dolgim romanjem naokrog. Toda preboli se — in žilava kmečka samopomoč že pripravlja, da si postavi ob prvi priliki novo brv. Toda cele orale njiv in travnikov v Črnem morju, doma pa takisto ogromne kose rodovitne zemlje zasute s svižem in s prodom. Ob pogledu na tako razdejanje ni čuda, če omahne roka našemu neugnano pridnemu kmetu in če se ga polasča obup in klic: Bežimo od rodne grude — saj ona beži od nas. Torej: za njo! V teku par desetletij je Sora uničila samo eni vasi — Gosteče — več kot 50 oralov najboljših njiv in travnikov. Kjer je nekdanj pešal kosci v visoki travi, kjer je rumeno valovje pšenice dihala kmetu veselje, tam je puščava, prod — in pusto vrbičje. In ob tej povodnji je voda zastavila novo krvino in obrnila jezo na lep kos zemlje, katere je v dobri daljavi do 30 m širjave že odnesla — pa jo lahko prva povodenj pretrga — in nje usodna posledica bo, da izgine stotina oralov zemlje in pokaže suha rebra — žalostni prod. To samo v eni vasi. Kaj pa druge: Dol, Draga, Sora, Senici itd. In sedaj bo vstal kdo ob zeleni mizi in se bo razkoračil, češ: Naj pa kmetje sami gradijo vodo! Počakaj modrijan! Tedne in tedne je že pel oven ob vodi, stotine in stotine klafter kamenja se je že nasulo v jezove. Ni bil brez koristi ta trud, dasi do danes še ni kanil en vinar podpore iz države ali deželne blagajne v žep teh ljudi, katerih drugi rod ima tlake več kot dosti — v vodi — in s tlako obširne orale proda. To so dejanske razmere, ki kriče do neba — in jih lahko čuje najbolj krmežljava zvezda — samo nekje pa imajo menda gluha ušesa. Pred sedemnajstimi leti se je začelo moledovati in prosjačiti za uravnavo Sore. Še danes je Sora prosta in razdivjana bolj kot nekdanj. Poslednjič se je zahtevala vodna zadruga. Takoj je romala prošnja s sto in sto podpisov za zadrugo. To je bilo leta 1908 na jesen. Danes imamo letnico 1910 in akt spi

spanje nepotrebne otroka v pisarni okrajnega glavarstva. Čudovito je to na svetu: Če gre za korist kmeta, še ni bilo nikdar zadrege na okrogli zemlji. Če se pa potrebuje kmet, ga nihče ne vprašuje: ali utegneš, ali moreš. Glasi se samo en ukaz: Moraš, sicer ti zapoje boben in boš plačeval, magari se ti napravijo poštene vrzeli v tvojem hlevu. Zato se v tem trenutku prežalostne katastrofe obračamo do deželnega odbora, do poslancev in do okrajnega glavarstva še prav posebno: Siti smo burk, siti prosjačenja. Čujte naš glas v trenutku, ko nam teče voda že v grlo in z njo ne požiramo — verujte — pohanih piškov, ampak goltamo jezo in obup. Prizadeti posestniki.

g Iz Žabnice. Podajmo nekoliko statistike iz lanskega leta! Porodov je bilo 31, smrtnih slučajev 22, porok 9. — Katol. slov. izobraž. društvo je štelo 110 udov, družba treznosti 106, med njimi 17 abstinentov, Mohorjeva družba 90, apostolstvo sv. Cirila in Metoda 193, deklška Marijina družba 38, bratovščina presv. R. T. 123, apostolstvo molitve 282 članov in v družbi sv. Družbe je bilo vpisanih 94 rodbin. Udje apostolstva Cirila in Metoda so vplačali za misijone med razkolinimi Slovani 50 K; za zavode v Št. Vidu smo pa nabrali 73 K 20 vin. Prispevki so se odposlali na merodajno mesto. Bog povrni! Za ude Katol. slov. izobraž. društva, za žive in mrtve, se bo vsako leto darovala ena sv. maša. Tako je sklenil odbor. Torej poleg časnega blagra bodo udje deležni še duševnih dobrot! Glejte veliko korist od društva! Zato naj se pa število udov vedno množi! Prvo nedeljo po Sv. Treh Kraljih popoldne ob 3. uri priredi društvo zopet dve predstavi: burko »Prepirljiva soseda ali boljša je kratka sprava kot dolga pravda« in petdejansko narodno igro »Nežika z Bleda«. Odbor vabi k obilni udeležbi. — Gasilno društvo je dobilo 150 K podpore od dež. odbora. — Naročnino na krščanske liste treba zdaj obnoviti. Upamo, da vsi stari naročniki ostanejo i nadalje zvesti in želimo, da bi si vsak dosedanji naročnik štel v častno nalogo, pridobivati še novih naročnikov. »Domoljub« bo tudi v bodoče prinašal drobtine iz našega kraja.

g Iz Mekinj. Milo vreme po božičnih praznikih nam je omogočilo, da smo — četudi sredi zime — začeli z vneto staviti društveni dom. Do novega leta smo izkopali temelje ter jih zabili z betonom. To vam je bilo življenje in stavbišču! Kar mrgolelo je delavcev in delavk, ki so pridno sukali roke; vozniki pa so dovažali gramoz. Dne 30. grudna jih je delalo 20 moških in 10 deklet — vozniki še povrhu. Orli so šli naprej z lepim zgledom, možje so se jih trdno oprli, dekleta tudi niso hotela zaostati. Delo so umno vodili brezplačno društveni tajnik in podnačelnik Orla Franc Iskra, njegov brat Lojze ter prednik Marijine družbe Tinče Potočnik. Vsa čast taki vnemi, ki so jo občudovali sploh! Z veseljem naši

vrli ljudje žrtvujejo za dobro stvar poleg denarja še delo svojih rok! Toda, tudi sosedje so se nas spomnili. Dobrosrčni kmetji iz Gojzda so nam darovali precej stavbenega lesa. Naj jih tukaj iz hvaležnosti imenoma naštejemo. Po dve smreki so nam darovali: Osolnik, Strahničar, Strohonj; po eno smreko pa Pirc, Pangričič, Danič, Jeršič, Gornji Dovč, Klemen, Žnidar, Koc, Golob, Vuček, Lorenc Hančič, Miklav, Zg. Podsmrečnik, Sp. Podsmrečnik, Matvez Romšak, Val. Kladnik, Robnik, Logar, Javornik, Brezovnik, Škončnik, Janez Golob. Gojško radodarnost je podpiral s svojo zgovornostjo gospod jurist Jože Podobnik, zares blaga duša. Vsem Bog povrni obilno! Dne 28. decembra je šlo na Gojzd pet parov konj ter 7 fantov z vrlim našim županom na čelu, ki so les posekali ter ga domu zvozili. Naj nam dobri Bog nakloni še kaj novih dobrotnikov! Delo, započeto v blagor ljudstva, naj stalno, veselo napreduje! Le pogum in vstrajnost, pa bo kmalu stal novi hram prave krščanske prosvete!

Dolenjske novice.

Iz ribniške doline.

d Iz Ribnice. Vsem čitateljem »Domoljuba« je še v dobrem spominu, kakva nesreča se je zgodila 20. decembra v Ribnici, ko je utonila Drobničeva žena v Bistrici. — Kako je bilo to mogoče in vzrok nesrečne smrti smo že razložili. Povedali smo tudi nekaj o žandarmeriji in županstvu. — Završala je takoj precejšnja jeza med prizadetimi krogi, a kljub temu še ni poboljšanja. Danes govorimo vnovič. Odločno zahtevamo, da se uvede red pri naših gostilničarjih. Povsod po svetu imajo policijsko uro, le v Ribnici ne, v kljub temu, da imamo dva policaja z »lunami« in sabljami in tri c. kr. žandarje in da se je že večkrat sklepalo v občinskem odboru, kako postaviti dnevni termin pijancem in določiti mir gostilničarjem. Seveda velja to pred vsem Ribnici. Z »naprednim« občinskim odborom je prišel napredek tudi v neredu. Kamorkoli se ozreš, povsod zanikrnost, povsod nered! Lep vzgled naša pota, bodisi občinska, bodisi okrajna, bodisi deželna. — V Ribnici imamo »olepševalno« društvo. Na božični večer je dalo postaviti nad vodnjakom pred cerkvijo božično smrečico, razsvetljeno z električnimi lučicami. Ljudje so se hudomušno muzali in pravili, da so to napravili vsled tega, da kdo pred cerkvijo ne utone ali se pa na trgu v blatu ne izgubi. Sodelovalo je tudi pri Višnikarjevi valeti z balončki in bakljami. Radovedni smo, čegavo delo so oni kamniti hribčki, ki so napravljeni po trgu, da vozniki kolnejo, ker se bojijo za peresa pri kolesljih, in pijanci na vozovih, ker se dramijo iz ljubega spanja. Morda tudi »olepševalnega« društva? Olepšajte Ribnico! Po-

trebno je. Sedaj, ko je začela cvesti pri nas industrija, prihaja k nam vedno več tujcev. Ribnico ohranjajo sedaj še v dobrem spominu, a bojimo se, če bo to še v prihodnosti.

d C. kr. okrajno glavarstvo v Kočevju še vedno spi. Vedno se drega, vedno dramimo zaspance, pa vkljub temu vse tiho! Od prvega uradnika pa do zadnjega sluge vse dremlje. Uloge in prošnje, ki jih pošiljamo, so ravno tako kakor bi jih metali v brezdno. — Morda je temu krivo izključno nemško uradništvo? Pristojne oblasti bi morale vendar vpoštevati dejstvo, da je več kot polovico okraja slovenskega. Ta ključ, mislimo, bi bil pravičen tudi pri nastavljanju uradnikov. Par slučajev o nedelu c. kr. okrajnega glavarstva navedemo ob priliki. — Kaj je s pasjim kontumacom?!

d V Ribnici imamo jako vestnega konjederca. Vedno je na cesti s puško, kakor bi bil tudi on c. kr. in bi konkuriral z žandarji. Posebno piko ima na pse, ki trpe pokoro pasjega kontumaca že nad pol leta. Izmed vseh javnih naših činiteljev je ta še najbolj vesten in natančen, da celo »prešorf« je. Poučiti ga bode moralo c. kr. okrajno glavarstvo o tem, kako daleč sega njegov delokrog, da bo vedel, kaj sme in česa ne sme. — Se še oglasimo!

d Iz Dolenje vasi pri Ribnici. Žalosten pojav propadanja med našim ljudstvom. Domača obrt vedno bolj in bolj ponehuje in ni dolgo več do tega, ko bodo poslali zadnji kolovrat v muzej in zadnjega lončarja izročili sv. Petru ali sv. Vidu. In kje je iskati vzrok temu nazadovanju? — V žalostnih naših razmerah. Mlado ljudstvo se trumoma izseljuje kljub temu, da je domača gruda zadosti bogata, da bi redila tudi dvakrat toliko ljudstva. Glavni vzrok nazadovanja naših razmer je preobila — pijača. — V Dolenji vasi se je naselil pred dobrim pol letom gostilničar, doma nekje iz Istre. In čudo! V polovici leta, pravijo, je iztočil nekaj nad 80 tisoč litrov vina. — Ni li to grozna številka, ki kriči po poboljšanju! In v vasi so še štiri druge gostilne. Zastonj bo v prihodnosti ves kes, zastonj žalovanje! Paziti je treba in varčevati, dokler je čas! Vino, zavžito v preobili meri, ubija moči, slabi duha in prazni mošnjček. — Čemu tožiti o slabih časih!

Iz litijskega okraja.

d V Šmartnem bo od 16. do 18. januarja kmetijski tečaj. Gospodarji, gospodinje, odrasli sinovi in kmečke hčere iz Šmartna in iz sosednih občin, udeležite se prepotrebne pouka. Vršil se bo pouk v društveni dvorani posojilnične hiše, in sicer omenjene tri dni dopoldne od 9. do 12. ure, popoldne od 2. do 5. ure. Natančni spored se še objavi. Predavali bodo najboljši veščaki v kmetijskih zadevah. Torej na svidenje, Šmarčani in okoličani! — Občni zbor »Kmečke zveze« se je vršil v nedeljo, 2. t. m. ob udeležbi nad 150 go-

spodarjev. O priliki bomo poročali kaj več, — za sedaj omenimo, da je pristopilo več novih članov zlasti iz Prežganja. Med uspehe si šteje »Kmetiska zveza« uravnava Save med Zagorjem in Trbovljami, ki se je že pričela, in sicer na prošnjo »Zveze«; ta uravnava Save bo v veliko korist flosarjem in prodajalcem slabjšega lesa. Drugi uspeh je nakup lepega plemenskega bika, katerega je plačala polovico naša posojilnica, polovico pa kmetijska družba. — Uspeh te zveze se je pokazal tudi pri občinskih volitvah. Kmetje, v združenju je moč!

g Šmartno. Požarno brambo hočejo naši liberalci uničiti s tem, da jo hočejo zavleči popolnoma v liberalni tir. Pa ne bo šlo, kajti so še močnejši ljudje kot je ljubljanski Turk, ki hodi kazat svojo štinkbombarsko izobrazbo v Šmartno. V tej zadevi kaj več drugic, ker je stvar zelo zanimiva ne samo za Šmartno, ampak za gasilna društva sploh.

d Iz štange pri Litiji. Na božični dan smo zapazili velikansko jato ptic, gotovo več tisoč. Od tedaj se to vsak dan ponavlja: navadno priletijo zjutraj v pet minut dolgi tropi in se pasejo na solnčni strani štangarskih hribov in pod Jančem; zvečer pa odletijo spat na hrib »Sitarjevec« nad Litijo ali pa na solnčno stran Šmartna. Ker pri nas teh ptic ne poznamo in tudi ne vemo, ali so škodljive ali koristne, ljudje jih pa zelo lovijo, zato pošiljamo upredništvu »Domoljuba« eno tako ptičjo na ogled in prosimo pojasnila. O dogovoru upredništva. Poslana ptica je pinoža ali nikavec (nemško: Bergfink) ter je neka podvrsta ščinkovca. Erjavec piše v knjigi »Domače in tuje živali« o njej tako-le: Nikavec ali pinoža je podobna našemu ščinkovcu, samo da je lepše pisana; ima namreč perotnice, rep, hrbet in glavo črno, pleča, grlo in prsi so rujne (rdeče kakor vino), na trebuhu je bela, po bokih pa črno pikasta. Pinoža gnezdi daleč na severu, jeseni jo pa zima v tropih prižene v naše kraje, kjer se pridruži vrabcem, strnadom in ščinkovcem. Ptičarji jih na gumnih mnogo polove in podavijo. — Tako Erjavec. Kakor ščinkovec, tako seveda tudi pinoža ni škodljiva ptica, veliko več zelo koristna, ker pokonča od sile gosonic in mrčesov. Ni torej prav, če se take ptice love in preganjajo.

Žužemberske novice.

d Naročniki časopisov se v Novem letu pri nas prav pridno oglašajo. Posebno »Domoljub« in »Bogoljub« bosta, kakor kaže, precej napredovala. — Najbolj vneti agitatorji za časopisje so naši mladeniči, ki so si tudi zase že naročili lepo število mladeniškega glasila »Mladosti«, vkljub temu, da do zadnjega časa sploh nismo Žužemberčani poznali tega izvrstnega fantovskega lista. Le krepko po začetni poti naprej, dragi mladeniči, brez ozira na desno ali na levo! Zdaj v začetku leta le še

pridno agitirajmo za naše katoliško časopisje!

d Za žene in dekleta se izposojajo knjige iz knjižnice izobraževalnega društva v nedeljah in praznikih po krščanskem nauku in ne od ene do dveh popoldne, kakor je pomotoma poročal poročal zadnji »Domoljub«.

d Svojo »čitalnico« imajo naši liberalni uradniki v trgu in se baje prav dobro počutijo, ko prebavljajo smrdeče dopise »Slov. Naroda«, katerega imajo naročenega v par izvodih. Požirajo tudi židovsko »Neue Freie Presse« in še nekaj drugih takih in podobnih umazanih cunj. Tudi predsednika »čitalnice« poznamo, a zdi se nam, da se ne izplača zapisati njegovega imena. — Toliko poročamo bralcem kot vestni novičarji. Več se ne maramo pečati s te vrste ljudmi.

d Tudi v novem letu bomo v »Domoljubu« redno poročali o vseh važnejših novicah iz Žužemberka. — Za naročanje »Domoljuba« je še vedno čas.

Iz raznih krajev Dolenjske.

d Z Rake. Dne 3. novembra je ostavil tukajšno šolo gosp. nadučitelj Fran Lunder s svojo rodbino in se podal v zaslužni pokoj. Deloval je med nami 30 let neumorno, v prosep mladine in odraslih. Bil je delaven; kadar ni imel opravka v šoli mudil se je na vrtu. Dal Bog še mnogo takih naslednikov!

d Iz Radeč. Dne 23. prosinca, ob 8. uri dopoldne nameravamo prirediti občni zbor naše »Kmečke zveze« za leto 1909. v prostorih »Narodnega doma« v Radečah s sledečim vzporedom: 1. Poročilo načelstva. 2. Pregled računov. 3. Volitev novega odbora. 4. Slučajnosti.

Notranjske novice.

Vrhniške novice.

Političen shod je priredila v Veliki Ligojni dne 2. januarja »Kmečka zveza za sodni okraj Vrhnika«. Shoda se je udeležilo prav lepo število domačinov, nekaj Horjulcev ter ljudi iz sosednih vasi. Gospod Tršar otvori shod ter podeli besedo g. državnemu poslancu Gostinčarju. Le-ta našteva v kratkih potezah vse, kar se je od leta 1907 koristnega storilo v državnem zboru za kmeta, opisuje delovanje deželnega zbora ter bodri navzoče k edinosti in stanovski organizaciji. G. Verbič pojasnjuje pomen novoustanovljene »Občinske hranilnice«, vabč občane, naj se je oklenejo. Gospod župan Stanonik utemeljuje potrebo ceste iz Horjula čez Lipalce v Ligojno in Vrhniko. Kaplan Vovko govori o v sedanjih razmerah kmetu potrebni izobrazbi in stanovski zavesti ter predlaga resolucijo, v kateri se zborovalci iskreno zahvaljujejo borilcem »Slovenskega kluba«, izražajoč jim najglobljo udanost in spoštova-

nje. Resolucija je bila soglasno sprejeta, na kar predsednik zaključil za Ligojnce pomembni shod.

Žalostno. V kratkem času se je primerilo že dvakrat, da je šolski učenec postal — tat za precejšnjih vsot. Zadnji slučaj tatvine — ukradene je baje zlatnine in srebrnine v vrednosti okrog 500 kron — je izvršil jedva 13 let stari fantič. Znamenje vse propalosti se kaže v tem, da otrok pač prizna tatvino, a noče izpovedati, kam jo je založil ali oddal. — Na Št. Janžev večer je pa vdrl neznan zločinec v mlekarno ter odnesel 579 K. Malopridneža še niso izsledili.

Javno predavanje priredi izobraževalno društvo dne 9. januarja v dvorani »Društvenega doma«. O neki jako zanimivi stvari bo govoril nek tuj gospod predavatelj.

Za kratek čas.

Gospod in sluga ali: Moč alkohola.

Neki večer pride tuj gospod s svojim služabnikom v gostilno pri »Zlati kaplji« v Pijani gorici ter si naroči izvrstno večerjo, namreč okusnih jedi in najboljšega vina. Postregli so mu, kakor so znali le pri »Zlati kaplji«. Služabnik pri drugi mizi pa si misli: »Ne spodobi se, da bi delal sramoto svojemu gospodu« in izpije kakor v jezi kozarec za kozarcem, govoreč sam pri sebi: »Da naju gostilničar ne bo imel za stiskača!« Po večerji pravi gospod gostilničarju: »Oče, Vaša kapljica je nekaj posebnega. Prinesite mi še eno steklenico v spalnico!« Služabnik za gospodovim hrbtom namigne krčmarju: »Pa meni eno!« Gospod mu je namreč marsikaj dovolil, ker je bil na potovanju takorekoč njegova telesna straža in je spal z njim v eni sobi. V spalnici se vsede gospod k svoji mizi in bere časnik, pri drugi mizi pa si misli sluga: »Trda je, če je treba piti namesto spati, in celo tako močnega.« In vendar, ko na to prinese gospodu drugo steklenico, tudi nase ne pozabi. Gospod začne naposled na glas govoriti s časopisom in služabnik se kakor odmev udeležuje tega pogovora, pa kako? Gospod čita o mamutovi kosti, ki so jo bili ravnokar nekje izkopali. Sluga, ki je ravnokar kozarec nagibal, zajeclja pri sebi: »Naj živi Mahomedova kost!« Ali ko gospod bere v listu zabavljanje čez ošabnega Nemca, zajeclja sluga: »Da, da, le pijmo dolenjsca!« Ko bere gospod, da se Rus pripravlja na vojsko nad Japonca, mrmra sluga: »Oj to bi bilo življenje, ko bi pili kar iz lonca!« Pri popisu, kako bo izgledala nova gorska baterija, zdihne sluga: »Živela oštarija!« In če gospod zakašlja ali se mu zdeha, ponovi to za njim tudi sluga. Naposled reče gospod: »Jakec, sedaj pa spat!« Jakec pogleda svojo steklenico in pravi: »Saj tako v hiši ni nobeden več pokonci.« Njegova stekleni-

Zavžijte, ako ste nahodni, hripavi, zaslezeni in če težko dihate, Fellerjev fluid s znamko »Elsa fluid«. Mi smo se sami prepičali pri prsnih, vratnih boleznih itd., o njegovem zdravlilnem, kašelj lajšajočem učinku. Dvanajstorica za poskušnjo K 5 — 2 tucata K 8'60 franko. Izdeluje le lekarnar E. V. Feller v Stubici stev. 16, (Hrvatsko).

2840

na je bila namreč prazna. V gospodovi steklenici pa je bilo še nekaj mokrote. Ob dveh zjutraj se zbudi Jakec in se spomni, da je še nekaj v gospodovi steklenici. Vstane in izpije ostanek. »Če ne se zdiši«, si misli. Ko se pa hoče zopet vleči, pride nekoliko preveč na desno k postelji svojega gospoda. Postelji sta namreč stali ob isti steni, s končnicama skupaj. Tako se vleže Jakec poleg svojega gospoda, z glavo navzdol in z nogami navzgor ter meni, da teži zopet v svoji postelji. Eno uro, preden se zdani, pa se gospod zbudi. Vroče mu je, pa se obrne. Kar začuti nekaj živega in gorkega poleg sebe, in to gorko in živo se tudi premika. Sedaj zakliče: »Jakec, Jakec!«, seveda boječe in tiho, da bi se čudno bitje poleg nje ga ne zbudilo. Ko ni nobenega odgovora, zakliče v grozi na glas: »Jakec!« — »Kaj želite, gospod?« se oglasi naposled Jakec. »Pridi pomagat! Nekdo leži poleg mene.« — »Ne morem, tudi poleg mene leži nekdo,« odgovori sluga in se stegne in sicer tako, da z levo nogo pride pod gospodovo brado. »Jakec, Jakec! moj mi skuša odtrgati glavo,« zavpije gospod in se tudi skuša z nogami kam upreti. »Moj mi hoče pa nos razparati,« zakriči še hujše Jakec. »Vrzi svojega ven,« zavpije gospod, »in pridi mi pomagat!« Tedaj zagrabi sluga svojega moža za noge, in ko ta vidi, da se gre za res, zgrabi tudi svojega moža za noge in oba se borita med seboj tako, da nobeden ne more drugemu priti na pomoč. Sluga kolne kakor Turek, gospod pa kliče vse duhove na pomoč. Naenkrat sliši krčmar, ki je bil že pokonci, zgoraj grozen štrbunk, da so okna zašklopotala in se je ura ustavila. Ko hitro naredi luč in hiti po stopnjicah gori gledat, kakšna nesreča se je zgodila, ker je poznal moč svoje kapljice, vidi, kako se oba kakor klopčič valjata po tleh in vpijeta na pomoč, da je joj! Krčmar se nasmehne po svoje, češ, takega ni v vsaki kleti, in jima pojasni položaj. Oba se začudeno spogledata. »Pa menda nisi to ti, Jakec?« pravi gospod. »Tako, to ste bili s a m o v i«, odvrne sluga, in oba zopet ležeta, vsak v svojo posteljo.

× × ×

Zelo tolažljivo. Ženska prav grdega obraza: »Pomislite, gospod doktor, kaj mi je rekla moja sosedica: da sem »coprnica« in sodnik je ni obsodil!« — Gospod: »Le potolažite se! Pred tremi sto leti bi Vas bili vrh tega še sežgali na grmadi!«

Malenkost. A.: »Zakaj si bil zaprt?« B.: »Prav zavoljo neke malenkosti! Nekdo je bil izgubil zlato uro, — pa so jo pri meni našli!«

Nevljudno. Gospodična: »Ravno včeraj sem dovršila 28. leto!« — Gospod: »Pa ste za to gotovo potrebovali 40 let!«

Mehko padel. »Kakor mi piše, je padel njegov stric skozi okno.« — »O Bog, gotovo si je vse kosti polomil!« — »Niti ene.« — »Kako to?« — »Ne, le utonil je, zgodilo se je v Benetkah.«

UGANJKA.

Iv. Baloh.

Prijatelj drag te mnogokrat obiše, ne svoje sreče, on le tvoje išče, prijazno mu je lice in pošten namen, v zvestobi ne prekaša ga noben. Pove v obraz ti vse resnice, pove domače, tuje ti novice, vesel si ti, veselo je srcé, poslušaj ga, dokler kaj vé. Sovražnike prijatelj tvoj ima, a on — sovražnikom se le smehlja, junak je tvoj prijatelj in močan, nasprotnikov ne plaši on se — velikani! Pozna Slovenec skoro ga že vsak, pa tudi ti — postati moraš mu enak! — Ljubiti moraš rod in dom svoj dragi, to le želi prijatelj tvoj preblagi; zdaj pa ime prijatelja povej, premisli dobro, a predaleč mi ne glej, nasloni roko ob glavo potem povej — kedo je to! —

Kdor jo ugane in bo izžreban, dobi v dar lepo knjigo. Rešitve je treba poslati do 15. januarja. Rešitev in ime izžrebanca priobčimo v tretji številki. — Tudi v prihodnje bomo vsak mesec priobčili eno uganko.

Razne stvari.

Čudna so pota — zrakoplova. V Juvisy na Francoskem je zrakoplovec de Rue izvršil v zrakoplovu večmijsko vožnjo, za katero je narodna zrakoplovna liga razpisala nagrado 1000 frankov. Pred očmi množštevne množice se je de Rueu posrečilo napraviti štiri kroge v visočini 10—12 metrov. Nato se je spustil na izkrcevališče, toda pri tem je pomotoma zadel ob vzvod in predno se je prav zavedel, je začel motor v visočini pet metrov zopet delovati in zrakoplov je z vso hitričo letel proti kavarni na tribini. Gostje se jeli prestrašeni bežati, neki gospod pa, ki je pogumno skusil motor zavreti, je dobil hudo rano na roki. Stroj je podrl mlado smreko in se nato zaletel v stekleno pročelje kavarne s tako silo, da so morali nekatere dele naravnost izžagati iz podbojev. De Rue je ostal popolnoma nepoškodovan in je smehljal s čepico v roki stopil skozi razbito stekleno steno v kavarno.

Zakaj se zemlja suče? Metereolog in fizik prof. Dove je vprašal pri izpitu kandidata, zakaj se zemlja vrti. Kandidat odgovori, da je to poprej natančno vedel, pa se v trenutku ne more več spomniti. »Škoda, škoda,« je dejal profesor, »edini človek, ki je to kdaj vedel in še ta je pozabil.«

Smrt radi čašice kave. Na Dunaju je neka dekla skozi okno ponudila delavcu, ki je stal na odru in popravljaj hišo, za južino čašico kave. Mož je ponudbo seveda drage volje sprejel, popil na oknu kavo, ko pa se je vračal na svoje mesto, je napačno stopil in padel na dvorišče. Umril je na mestu.

Angleška bolezen

uniči zdravje Vašega otroka, ako ne vporabite takoj gotovega sredstva.

Scott-ova emulzija

obsega vse potrebne sestavine, da krepki kosti in jih obda s trdimi, zdravimi mišicami. Prednost 2614

Dr stna le s to znamko — ribičem — kot g ancijskim znakom Scottovega rav., n nja.

Scott-ove emulzije, ki jo skrbni stariši popolnoma priznavajo, je ta, da jo mali dojenčki vsled prijetnega in sladkega okusa zelo radi uživajo. Celo ako otroci niti mleka ne prenesejo, prebavijo **Scott-ovo emulzijo** brez vsake težave.

Scott-ova emulzija

velja v vseh teh slučajih za neprekosno vzor-emulzijo.

Cena izvirni steklenici 2 K 50 vin.

Dobiva se v vseh lekarnah.

Novodobni otroci. Iz Weidlingaua pri Dunaju poročajo: Tu je 18letni reavec Jurij Skala na vrtu ustrelil 15letno pestunjo Rozo Binder, ker mu ni hotela dati rož ter mu je obrnila hrbet. Deklica je dobila v prsa pet strelav. Poklicani zdravnik je mogel konstatirati le smrt. Morilec se je izjavil, da ga veseli, da je Binder mrtva.

Krondorfer se kot naravna namizna voda prve vrste in kot zdravilna voda zoper težkoče organskega dihanja in zoper bolezni želodca in mehurja najbolje priporoča.

PREKLIC. 3726

Obdolžitve, katere sve izrekli o Jeri Zupan iz Sebenj, obžaluje in jih kot neresnične javno prekličeve.

V Sebenjah, dne 26. decembra 1909.

Ivana in Marijana Bohinc.

Esenca za želodec.

Izdelek iz Avgsburga pri J. G. Kiesow. Izborna preizkušeno, tek vzbujajoče in prebavo pospeši, sredstvo. Brez recepta v vseh lekarnah v steklenicah po K 1 20 in K 2 40. Svarilo: Zahtevajte izrecno ime Kiesow! Zaloga: Ljubljana lekarna pri zlat jelenu, pri zlatem orlu; Celje: lek pri Mariji Pom., Maribor: lekarnar Mariji Pomagaj.

3900 12 1

Na revmi trg nju, podagrl in ischias e 1

bolehaločim naznanim rad zastoj pismeno, kako sem bil ozdravljen svoje mučne bolezni. Karol Remmel, Sandshut 237, Bavarsko.

Šauke-Altenburg Technikum Altenburg Ravn: Prof. A. Novak. Strojni, elektr., papirni, avtomob., plošna in vodna Tehn. 5 laborat. B. 190 6 1 Progr. 2207.

Društvo »Zapuščenih soprogov« so ustanovili na Nemškem. Član more postati le tisti, ki ga resnično žena sama zapustila. Dosedaj je 15 takih nesrečnikov (?) pristopilo, ki jim bo društvo dajalo dobrih nasvetov in tolažbe. Sedaj bi trebalo še enake ženske organizacije, potem bi si obe društvi lahko šli na roko.

San Francisco zopet sezidan. Dosedaj je v San Francisku v Sev. Ameriki, ki ga je pred leti potres popolnoma razrušil, sezidanih zopet hiš v vrednosti 200 milijonov dolarjev. Samo državne stavbe veljajo 50 milijonov dolarjev. Vse stavbe so pod zemljo z železom zvezane in varne proti potresu.

CENO POSTELJNO PERJE.
1 kg sivnega skubljenega perja K 2, polbelega K 290, belega K 4, črnega K 6, najboljšega skubljenega K 8, sivnega puha K 8, belega K 10, prsnega puha K 12, od 5 kg nadalje poštnine prosto.

Dovršene postelje bogato napolnjene, iz zelo gostega jako trpežnega rdečega, modrega, belega ali rumenega iniel-nanking-bлага, 1 pernica vel. 180x116 cm z 2 blazinama, velikost 80x58, napolnjena z jako lepim mehkim perjem K 12, 14, 16; vzglavnica K 3, K 350, K 4. — Pernice 180x140 cm velike K 15, 18, 20; vzglavnica 90x70 ali 80x80 cm K 450, 5—, 550. Spod. pernice iz gradla 180x116 cm K 15—, 15—. Razpošilja p. oti povzjetju pošt. prosto pri naročilu od 10 K dalje.

M. Berger v Dešenici št. 1011. Češki les.
Za neugajajoče denar nazaj ali se blago zamenja. — Ceniki o žimnicah, odejeh, prevlekah in vsem drugem F 717 posteljnem blagu zastojni in pošt. prosto. 52—1

Dobro idočo gostilno
iščem s 1. aprilom v najem. Ponudbe na: **Franz Kozinc, Šempeter pri Novem mestu.** 3 (1)

Nikake plešavosti.
Nikakega izpadanja las
Nikakega prhljaja

po kratki uporabi moje darstveno zavarovane **Ellas-pomade** za rast las in brade. **Saroto** rečno! Uspeh presenečen! Stari in mladi, gospodje in dame naj uporabljajo samo **Ellas-pomado** za rast brade, las in obrvi. Neškodljivost! Zajamčena! Varnost pred prezgodnjo osivevanjem, daje lasem čudovit lesk in polnost. Mnogočuvstna priznanja pisma iz vseh delov sveta. **Udlikovana: Paris 1909's. Casino** diploma, **zlato kolo** in **castuim križem.** Dobiva se pri gospej **Kamilli Mitze, Maribor (Stajarsko), Goethejeva cesta 23.** — Naročila samo proti povzetju ali ako se pošlje denar naprej. Cena: 1 lonček K 2—, 3 lončki K 5—, 5 lončki K 8—.

Ne grešite proti Vašemu želodcu,
ampak podpirajte njegova dela kot prebaven in čistilen organ.

Preizkušeno iz izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih zeli skrbno pripravljeno, tek zbujujoče in prebavljajoče pospešujoče in lahko odvajajoče domače zdravilo, ki ublaži in odstrani znane posledice nezmerne, slabe diete, prehajenja in zoprnega zapirja, n. pr. gorečico, naspnenje, nezmerne tvoritve kislin ter krče je **dr. Rose balzam za želodec** iz lekarne **B. Fragnerja** v Pragi.

SVARILO! Vsi deli embalaže imajo postavno deponovano varst. znamko

GLAVNA ZALOGA: LEKARNA
B. FRAGNER-ja, c. in kr. dvor. dobavitelja,
„Pri Črnem orlu“, PRAGA, Mala strana 203, vogal Nerudove ulice.

Po pošti se razpošilja vsak des. 22
Cena stekel. 2 K, pol stekel. 1 K. Proti naprej vpošilj. K 150 se pošlje mala steklenica, za K 280 velika steklenica, za K 170 2 veliki steklenici za K 8—4 velike steklenice, za K 22—14 vel. steklenic poštnine prosto na vse postaje avstro-ogr. monarhije.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogr.

: Naročajte „Slovenca“ :

Bradyjeve želodčne kapljice
s podobo
Marijacejske Matere Božje

kot varstveno znamko, zato zvene **Marijacejske želodčne kapljice**

so najboljše, skozi 30 let preizkušeno sredstvo proti motenju v prebavi vseh vrst. gorečici, zapirja, glavobolu in težočam v želodcu. Iztvoriti želodčne kisline itd. Dobi se v lekarnah za ceno K 80 in K 140. Razpošilja na deželo lekarnar **C. Brady, Dunaj 1, Fleischmarkt št. 287.**

6 steklenic za K 5—, 3 dvojne steklenice za K 450 franko. Pazite na varstveno znamko s podobo Marijacejske Mat. Božje, rudič ovitek in podpis *C. Brady*

Serravallo
železnato Kina-Vino

Higijenična razstava na Dunaju 1906:
Državno odlikovanje in častni dip om k slati kolajni.

Povzročajo voljo do jedi, okrepeča živce, pobjljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.
Večkrat odlikovano.
Nad 6000 zdravniških pričeval.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovlje.

Mesto 40 K samo 8 K.
Gamsova brada

podobna jelenovi bradi, novo, zelo lepo, 16cm dolga dlaka z lepo staro srebrno cevko in Hubertovim križem, skupaj samo 8 kron.

Dlaka in obroč pod jamstvom pristna.

Priložnostni nakup, razpošilja po povzetju izdelovalci gamsovih brad

FENICHEL, Dunaj IX., Altmütterg. 347.

Mnogo pohvalnih priznanj.

Posteljno vlogo
odstrani zameteno takoj! Sloviva priznanja in pohvale. Zdravniško priporočeno. Starost in spol se morata naznačiti. Knjižico pošlje zastojni.

Zavod „Sanitas“
84z Veitburg P 350 Bavarako

PREPRIČAJTE SE
o zmožnosti moje tvrdirke in zahtevajte v potrebi vporabnih predmetov in daril vseh vrst, moj glavni cenik s 1000 slikami zastojni in franko z dopisnico.

C. in kr. dv. rni založnik
JAN KONRAD
B Ux št. 984. (Češko).

Zahtevajte zastojni

in franko moj veliki ilustrirani cenik z nad 3000 podobami ur, zlatine, srebrnine itd.

Prva tovarna ur v Brúxu št. 961. (Češko)

JAN KONRAD
c. in kr. dvorni založnik.
Prava švicarska nik ank.-rem. ura, sistem Roskopf K 5—, 8 komadi K 14—. Registr. Adler-Roskopf nik ank.-rem. ura 7 K. Prava srebrna rem. ura K 8-40. Nikak riziko! Zamena dovoljena ali denar nazaj.

Višjega štabnega zdravnika in fizika dr. Schmidta znamenito

olje za sluh
odstrani hitro in temeljito nastalo globoto, tečenje iz ušes, šumenje po ušesih in naglušnost tudi ako je že za 3220 starano.

Steklenica stane 4 K z navodilom o uporabi.

Dobiva se samo v lekarni pri „Črnem orlu“ na Novem trgu, Celovec.

Veselo vrvenje vidijo gore

ako leže pobočja zakopana pod snegom. Rodelni, skiji — vozači in tekmovalci to je res pravo veselje. Žal da mora polovica vseh udeležnikov športa veselje plačati s katarom. Vi si pa lahko pomagata, če se navadite, da pogosto denete v u ta Fajevo pristno sodensko mineralno pastilo. To varuje občutne slezne kožice pred afekcijami, pastile so razuntega prijetne, učinkujejo osveževalno in razumen ljubitelj športa ne more biti brez nje. Sode nice se kupi v vseh tozadevnih prodajalnah za K 125 skatljica. Generalno zastopstvo za Avstro-Ogrsko: **W. Th. Guntzert, c. kr. dv. zloložnik, Dunaj XVI, Grosse Neugasse 17.** 13

Priznано dobro blago za

moške in ženske obleke

sukno, platno in drugo manufakturno blago se kupi najceneje v Ljubljani **„Pri Gorenjki“**

Pogačarjev trg. Ostanke po znižanih cenah.

Tvrška Peter Kozina & Co.
 družba z o. z. 2931
 v Ljubljani, Breg štev. 20
 kupuje vsakovrstne

ZOBOTREBCE

in plačuje lepo robo po visokih cenah.
 Izdelovalci in prekupci pošljite vzorce s cenami.

Vsilek prevzela glavne-ročne-ikalnice v horách Orlických, posušiti trgovcem krossar-em kikor tudi zasebnikom

dolge ostanke blaga

zajamena brez pajske in pristobaryna. Kanafas za posteljne pravičke modri cefir za obleke blaza in srajce oksford, flanele za srajce modrikasto blago za domače obleke in kuhinjske prekrasne barhant za obleke in spornje eblke obeljeno platno, platnene brisače, bele ali graše sorti ano po želji in gat ebt za domačo porabo v gostinstvi 3-15 m. v zavojih 25 m K 15 — po povzetju 2800 85-1

Antonin Maršik, ročna ikalnica Olesnice v horách Orlických učebny

Njahn iz platne brez šiva obrobljene 150 cm široke 200 cm dolge, pol ducača K 14-—, 150 — 225 — 15-—

Kleparski vajenee

se sprejme pri Mihaelu Belec-u, kleparškem mojstru v Št. Vidu št. 4, nad Ljubljano. 3630

Trganje revmatske bolezni Zoltán-mazilo

14 Kali-Liniment. 20 1

Jo tako priznano dobro vrbalno sredstvo se dobi v vsaki večji lekarni, stekl. po 2 K. Po pošti pošilja lekarna Zoltán, Budapešta V. Szabadságtér. Zaloga Dunaj: e. in kr. dvorna lekarna.

AKO KAŠLJATE,

če ste hripavi, zasli ženi li ahodn, ako teko dihate in se ponoč potite. kaže to, da ste se

prehladili ali dobili influenco, vendar utegnejo imeti tudi ti simptomi važen pomen. Zato je potrebno, da preprečite nadaljne učinke in v Vašo korist rabite domače zdravilo **Örkenyjev lipov med** (sirup), kateregn hvalijo in priporočajo mnogi zdravniki. 21

Vzorčna steklenica Örkenyjevega lipo-vega medu (sirupa) stane K 3'—, velika steklenica K 5'— 3 steklenice poštnine stroka K 15'—, pošlje po povzetju samo lekarna pri 'APOSTOLU' Budimpešta, Josefsring 64, Depot 29.

Edina izborna priložnost za nakup za trgovce manufakt blaga in za krošnjarje naravnost iz tovarne. — Razpošilja se tudi zasebnikom,

40 m ostankov sortirano po želji 15 K

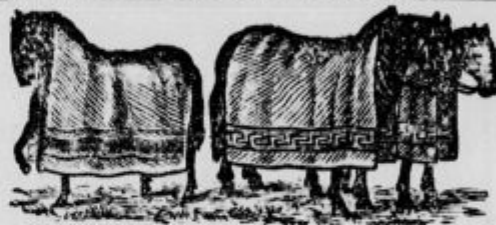
Barhant v lepih vzorcih za obleke, bluze in spodnja oblačila. — Flanele, lepo krizaste, za srajce in bluze. Delen. z robom, za obleke in bluze. — Angleški cefir, 80 cm širok, za pisane srajce, prsa za srajce in bluze za dame — Modrikasto blago za kuhinjske predpasnike in domače obleke — Kanafas za posteljne prevleke v živahnih barvah — Oksford za moške srajce, izborno trpejne kakovosti. — **Do vesti ostankov 3 do 16 m.**

Nikake rizike! Znesek se takoj vrne, ako blago ne ugaja in se lahko pošiljatev nefrankirana nazaj pošlje — (ez 1000 priznanih pisem

40 metrov tinega polheljenega rumbarskega platna za damske bluze in posteljne prevleke in rafinejše životno in posteljno perilo, sortirano z belim krizetom za spodnje perilo samo K 17-90 — Gotove, zarobljene rjube brez šiva, 250 cm dolge, 150 cm široke, iz najboljšje tkanine, trpejne kakovosti, zajamčeno platno, kos K 2-40. Najmanjše naročilo — kosov. Pošilja po povzetju

Tkalnica Julij Kantor, Baby pri Nachedu (Česko).

Zburko vseh mojih izdelkov s tovarniškimi cenami priložim vsakemu zavoju za poskušajo zastoj, drugače samo proti pošiljavi v vin., v zvonkah

Zaruzene tovarne za vojino prodajo letos zopet izključno po meni 4000 komadov takozvanih

voiaških kočev za konie

za ceno le K 4-40 komad in K 8-60 za par (6 parov franko na dom) naravnost na lastniške koni. Ti debeli, trajno trpežni koci so veliki kot kozuhovina, temnosivi, okoli 150 200 cm veliki, torej lahko pokrijejo celega konja. Različno pisana naročila, ki se izvršujejo le po povzetju ali če se denar pošlje naprej, naj se pošljejo na

STEINER-jevo komisijsko razpošiljalnico združenih tovarn za kočee

Dunaj II, Taborstrasse 27 G.

Čeniki na željo zastoj in franko. — Za neugajajoče se zavežem vrniti naprej poslani denar. Mnogostevilna priznanja in naročila so došla od kolonarne v Radavcu, Komarno in Brody, župnika Kolarja Tutz, dr. Vračuna, odvetnika v Varasdu, posestnika Weidbergerja Ilosva, Grünwalda, Zorkovak, Rotter Lichten, pl. Mroczkowski-ja Dobrotany, Rosenauerja Zg. Moldava, Hahlissa Mankendorf, Schenka Gerlsdorf, lastnika umetnega mlina, 2996 Fohringerja in dr. (1)

Novo! 2694 10-1 **Čitaj!**
Pozor kmetje in fantje!
 Najnovejši in najboljši sreds vo za rast las, brk in brade je **Rastol št. I.**

Deluje, da brke in brada postanejo gosti in dolgi, odstranjanja prihaja in vsako dr go kožno bolezen z glave. Naroči naj si saka dr zina Del je sigurno in ga mnogi zdravniki priporočajo. Imam mnogo zahvalnih in priznanih pismen. Cena na vsako p što franko. 1 lonček K 300, 2 lončka K 5-—. Pošilja se po poštnem povzetju ali če se pošlje denar naprej. Prosim, da se naroči le pri meni pod naslovom:
 Lekarna pri Sv. Trojici, Dolnji Miholjac št. 200, Slavonija.

Potniki v Ameriko
 Kateri želijo dobro, po ceni in zanesljivo potovati naj se obrnejo na **Simona Kmetelca** v Ljubljani Kolodvorske ulice 20. Kakovostni Pojasnila daje se brezplačno.

AMERIKA

Kdor se za **AMERIKO** zanima — dobi na željo brezplačno pojasnila za najboljšo vožnjo v Ameriko

CESARSKI PARNIKI:
 Kaiser Wilhelm II. dolg 215 metrov
 Kronprinzessin Cecilie dolg 215 metrov
 Kronprinz Wilhelm dolg 202 metra
 Kaiser Wilhelm der Grosse dolg 198 metrov

pripeljejo potnike v 6 do 7 dneh iz Bremena v Novjork.

Odhod iz Bremena vsak torek.
 Ti cesarski parniki vozijo edino le iz Bremena; kdor se hoče voziti na cesarskih parnikih, more potovati sigurno brez zaprek, ker nima nihče pravice, da bi mu to zabranil. Vsakemu je dano na pristo voljo, da sme za svoj denar, na lastne stroške potovati kamor hoče.

F. Missler, Bremen, Bahnhofstrasse št. 30.
 Odprema popotnikov od Bremena v Ameriko, Avstralijo in Afriko. 3405 4-1

Najnižje cene! Dobra postrežba!

Istotam sprejemalo se dobri in zanesljivi zastopniki.